

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2002
3. volební období

238

USNESENÍ
ústavně právního výboru
z 97. a 99. schůze
dne 16. ledna a 5. února 2002

Vládní návrh zákona správní řád (tisk 1070)

Po odůvodnění náměstka ministra vnitra JUDr. Pavla Zářeckého, zpravodajské zprávě posl. JUDr. Zdeňka Koudelky, PhD., a po rozpravě

ústavně právní výbor

I. doporučuje Poslanecké sněmovně Parlamentu, aby návrh schválila v tomto znění:

„Zákon
ze dne
správní řád

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ
ÚVODNÍ USTANOVENÍ

Hlava I
Předmět úpravy

§ 1

(1) Tento zákon upravuje postup orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků¹⁾ a jiných orgánů, právnických a fyzických osob, pokud vykonávají zákonem nebo na základě zákona svěřenou působnost v oblasti veřejné správy (dále jen „správní úřad“).

¹⁾ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění zákona č. 273/2001 Sb. a zákona č. 320/2001 Sb. Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění zákona č. 273/2001 Sb. a zákona č. 320/2001 Sb. Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění zákona č. 145/2001 Sb., zákona č. 273/2001 Sb. a zákona č. 320/2001 Sb.

(2) Tento zákon nebo jeho jednotlivá ustanovení se použijí, nestanoví-li zvláštní zákon jinak.

§ 2

Tento zákon se nepoužije pro občanskoprávní, obchodněprávní a pracovněprávní úkony prováděné správními úřady.

Hlava II Základní pravidla činnosti správních úřadů

§ 3

(1) Správní úřad postupuje v souladu se zákony a s ostatními právními předpisy, jakož i s mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu (dále jen „právní předpisy“).

(2) Správní úřad uplatňuje svou pravomoc pouze k účelům, k nimž mu byla zákonem nebo na základě zákona svěřena, a v rozsahu, v jakém mu byla zákonem svěřena.

(3) Správní úřad šetří práva nabytá v dobré víře, jakož i oprávněné zájmy osob, jichž se činnost správního úřadu v jednotlivém případě dotýká (dále jen „dotčené osoby“) a může zasahovat do těchto práv jen za podmínek stanovených zákonem a v nezbytném rozsahu.

(4) Správní úřady dbají, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem a aby odpovídalo co nejlépe okolnostem daného případu, jakož i na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly.

§ 4

(1) Správní úřad zjišťuje stav věci v rozsahu, který je nezbytný, aby jeho úkon byl v souladu s požadavky § 3.

(2) Správní úřad opatřuje podklady pro své úkony. Jestliže je podle zákona povinná podklady osvědčující právní skutečnosti předložit dotčená osoba a jde-li o podklady, které je třeba obstarat u některého správního úřadu obstará je správní úřad na požádání dotčené osoby.

§ 5

(1) Správní úřad poskytuje dotčeným osobám potřebnou součinnost.

(2) Správní úřad poskytne dotčené osobě poučení o jejích procesních právech a povinnostech.

(3) Správní úřad uvědomí dotčené osoby s dostatečným předstihem o svých připravovaných úkonech, je-li to potřebné k hájení jejich práv nebo z jiného závažného důvodu a neohrozí-li to účel řízení.

(4) Správní úřad umožní dotčeným osobám hájit jejich práva a oprávněné zájmy.

(5) Všichni, kdo plní úkoly vyplývající z působnosti správního úřadu, vycházejí při své činnosti z toho, že veřejná správa je službou veřejnosti a proto se k dotčeným osobám chovají zdvořile a podle možnosti jim vycházejí vstříc.

§ 6

Správní úřad se pokusí o smírné odstranění všech rozporů, které brání řádnému projednání a rozhodnutí dané věci.

§ 7

(1) Správní úřad vyřizuje věci bez zbytečných průtahů. Nečiní-li správní úřad úkony, které mu zákon ukládá, použijí se ke zjednání nápravy obdobně ustanovení o nečinnosti (§ 110 a 111).

(2) Správní úřad postupuje hospodárně a dotčené osoby co možná nejméně zatěžuje.

§ 8

(1) Dotčené osoby mají při uplatňování svých procesních práv rovné postavení. Správní úřad postupuje vůči dotčeným osobám nestranně a vyžaduje od všech dotčených osob plnění jejich procesních povinností rovnou měrou.

(2) Tam, kde by rovnost dotčených osob mohla být ohrožena, správní úřad učiní všechna opatření potřebná k jejímu zajištění.

§ 9

Správní úřady dbají vzájemného souladu všech postupů, které probíhají současně a souvisejí s týmiž právy nebo povinnostmi dotčené osoby. Na to, že současně probíhá více takových postupů u různých správních úřadů nebo u jiných orgánů veřejné moci, je dotčená osoba povinna správní úřady bezodkladně upozornit.

ČÁST DRUHÁ SPRÁVNÍ AKTY

Hlava I Správní akty a jejich formy

§ 10

(1) Správním aktem je úkon správního úřadu v určité věci učiněný při výkonu veřejné správy, jímž se

a) zakládají, mění nebo ruší práva nebo povinnosti jmenovitě určeného účastníka řízení,

- b) zjišťuje a prohlašuje, že jmenovitě určený účastník řízení má určitá práva nebo povinnosti, nebo
- c) v zákonem stanovených případech rozhoduje o vedení řízení, popřípadě o jiných procesních otázkách.

(2) Správním aktem je rozhodnutí, příkaz a usnesení. Správní akt se označuje jako rozhodnutí, pokud tento nebo zvláštní zákon nestanoví jinak.

Hlava II Správní úřady a dotčené orgány

Díl 1 Příslušnost správních úřadů

§ 11 Věcná příslušnost

Správní úřady jsou věcně příslušné jednat a rozhodovat ve věcech, které jim byly svěřeny zákonem nebo na základě zákona.

§ 12 Místní příslušnost

- (1) Místní příslušnost správního úřadu je určena
- a) v řízeních týkajících se činnosti účastníka řízení místem činnosti,
 - b) v řízeních týkajících se nemovitosti místem, kde se nemovitost nachází,
 - c) v ostatních řízeních týkajících se fyzické osoby místem jejího trvalého pobytu,²⁾ popřípadě obdobným místem podle zvláštního zákona³⁾ (dále jen „místo trvalého pobytu“); nemá-li fyzická osoba místo trvalého pobytu na území České republiky, je místní příslušnost určena posledním známým místem jejího pobytu na území České republiky,
 - d) v ostatních řízeních týkajících se právnické osoby místem jejího sídla nebo místem sídla organizační složky⁴⁾; u zahraniční právnické osoby je místní příslušnost správního úřadu určena sídlem její organizační složky zřízené v České republice; po zrušení organizační složky je místně příslušný ten správní úřad, v jehož obvodu měla tato organizační složka naposled sídlo.

(2) Jestliže je místně příslušných více správních úřadů a nedohodnou-li se jinak, provede řízení ten z nich, u něhož byla jako u prvního podána žádost nebo který učinil z úřední moci úkon jako první. V ostatních případech, nebo nelze-li podmínky místní příslušnosti určit, určí místní příslušnost nejbližše společně nadřízený správní úřad. Není-li takového úřadu, určí místní příslušnost ústřední správní úřad, do jehož působnosti rozhodovaná věc náleží.

²⁾ Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel).

³⁾ Například zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 140/2001 Sb.

⁴⁾ § 7 odst. 1 a 2 obchodního zákoníku.

Společná ustanovení o věcné a místní příslušnosti

§ 13

Správní úřady v mezích své věcné a místní příslušnosti rozhodují na žádost každého, kdo prokáže, že je to nezbytné pro uplatnění jeho práv, zda určitý právní vztah vznikl a kdy se tak stalo, zda trvá nebo zda zanikl a kdy se tak stalo, a jaké to má důsledky pro jeho práva a povinnosti.

§ 14

Dojde-li podání (§ 48) státnímu úřadu, který není věcně nebo místně příslušný, postoupí je bezodkladně příslušnému státnímu úřadu a současně o tom uvědomí toho, kdo podání učinil (dále jen "podatel"). Má-li správní úřad, jemuž bylo podání postoupeno, za to, že není věcně nebo místně příslušný, může je dále postoupit nebo vrátit jen se souhlasem svého nadřízeného správního úřadu.

§ 15

(1) Stanoví-li zákon, že řízení provádí veřejnoprávní korporace, aniž by určoval, který její orgán je k úkonům příslušný, provádí řízení její výkonný orgán s všeobecnou působností. Stanoví-li zákon, že řízení provádí územní samosprávný celek, aniž by určoval, který jeho orgán je k úkonům příslušný, je tímto orgánem v případě kraje krajský úřad a v případě obce obecní úřad, nestanoví-li zákon jinak.

(2) Stanoví-li zákon, že řízení provádí jiná právnická osoba, aniž by určoval, který její orgán je k úkonům příslušný, je tímto orgánem její statutární orgán⁵⁾ podle zvláštního zákona nebo zaměstnanec jím pověřený. Pro podnikající fyzické osoby platí toto ustanovení přiměřeně.

Změny příslušnosti

§ 16

(1) Má-li být rozhodováno o žádosti (§ 63) státu, kterou podává jeho organizační složka, která je věcně a místně příslušným správním úřadem, nebo o žádosti obce, kraje anebo jiné osoby, jejíž orgán je věcně a místně příslušným správním úřadem, provede řízení jiný správní úřad v obvodu nejbližše nadřízeného správního úřadu, který tento nadřízený správní úřad určí usnesením. Tohoto ustanovení se nepoužije na ústřední správní úřady.

(2) Nelze-li určit úřad, který by provedl řízení dle odstavce 1, provede řízení sám nejbližše nadřízený správní úřad.

(3) Nadřízený správní úřad může usnesením určit, který správní úřad provede řízení dle odstavce 1, i pro řízení, která mohou být v budoucnu zahájena.

⁵⁾ § 20 odst. 1 občanského zákoníku.

(4) Nadřízený správní úřad může na podnět příslušného správního úřadu nebo na požádání účastníka řízení usnesením převzít věc místo podřízeného správního úřadu a rozhodnout jako správní úřad nižšího stupně,

- a) týká-li se řízení otázek, které lze vzhledem k jejich výjimečné obtížnosti nebo neobvyklosti řešit jen s použitím zvláštních technických znalostí,
- b) jde-li o řízení s velkým počtem účastníků (§ 69).

(5) Nadřízený správní úřad může na požádání účastníka řízení usnesením pověřit projednáním a rozhodnutím věci, popřípadě části věci, jiný věcně příslušný podřízený správní úřad ve svém územním obvodu

- a) u věci, u níž lze mít důvodně za to, že ovlivní právní poměry účastníků řízení v obvodu pověřovaného správního úřadu výrazně větší měrou, než v obvodu příslušného správního úřadu, nebo
- b) za účelem spojení jednotlivých řízení ke společnému řízení, aby byla zajištěna potřebná věcná shoda nebo návaznost rozhodnutí.

(6) Podnět k postupu podle odstavce 5 může podat i správní úřad, který by mohl být podle tohoto ustanovení projednáváním a rozhodováním věci sám pověřen.

(7) Nadřízený správní úřad usnesením pověří projednáním a rozhodnutím věci, popřípadě části věci, jiný věcně příslušný podřízený správní úřad ve svém obvodu, jestliže podřízený správní úřad není způsobilý projednat a rozhodnout věc pro vyloučení všech úředních osob (§ 20) tohoto úřadu nebo členů kolegiálního orgánu; v tomto případě pověří správní úřad, jehož správní obvod sousedí s obvodem nezpůsobilého správního úřadu.

(8) Příslušný správní úřad může věc usnesením postoupit i v jiných případech z důvodu vhodnosti. Postupující správní úřad je povinen vyžádat si předchozí souhlas správního úřadu, jemuž má být věc postoupena. Předchozího souhlasu není třeba v případech, kdy má žadatel v územním obvodu správního úřadu, jemuž má být věc postoupena, místo trvalého pobytu nebo sídlo, popřípadě se v tomto územním obvodu zdržuje. V řízení o žádosti se tak může stát jen na požádání nebo se souhlasem žadatele.

(9) Při změnách příslušnosti správní úřady dbají na to, aby k nim docházelo jen v důvodných případech a aby řízení nezatěžovalo účastníky řízení více, než kdyby ke změnám příslušnosti nedošlo.

(10) Změny příslušnosti podle odstavce 1 až 4 a odstavce 5 písm. a) se oznamují veřejnou vyhláškou a účastníci se o nich vhodným způsobem vyrozumí. V ostatních případech lze změny příslušnosti oznámit veřejnou vyhláškou, považuje-li to správní úřad za účelné.

§ 17

Změní-li se v průběhu řízení okolnosti rozhodné pro určení příslušnosti a nestanoví-li zákon jinak, dokončí řízení správní úřad původně příslušný; o tom informuje správní úřad, na který by jinak příslušnost přešla.

Spory o příslušnost

§ 18

(1) Nelze-li věcnou příslušnost při rozhodování v oblasti státní správy určit na základě zvláštního zákona, provede řízení v prvním stupni ústřední správní úřad, do jehož působnosti rozhodovaná věc náleží, popřípadě ústřední správní úřad, jehož obor působnosti je rozhodované věci nejbližší. Tento ústřední správní úřad může usnesením (§ 99) pověřit provedením řízení krajský úřad; při jeho výběru postupuje obdobně podle § 12.

(2) Je-li několik správních úřadů, které se považují za věcně a místně příslušné k řízení v téže věci, jsou povinny to bezodkladně oznámit nejbližše společně nadřízenému správnímu úřadu, který jejich spor rozhodne. Nemají-li správní úřady společně nadřízený správní úřad, projednají spor o příslušnost ústřední správní úřady, které jsou nadřízeny těmto správním úřadům. Jde-li o spor o příslušnost mezi ústředními správními úřady, postupuje se přímo podle odstavce 3.

(3) Ústřední správní úřady jsou povinny projednat spor v dohodovacím řízení, které je zahájeno dnem, kdy návrh prvního z nich dojde poslednímu. Nedojde-li k dohodě do 15 dnů od zahájení dohodovacího řízení, je jejich povinností podat návrh na projednání sporu Nejvyššímu správnímu soudu.

(4) Nepovažuje-li se žádný správní úřad za příslušný k provedení řízení, určí na návrh dotčené osoby nebo správního úřadu příslušnost Nejvyšší správní soud.

(5) Ustanovení předchozích odstavců se netýkají vzájemných sporů orgánů územních samosprávních celků při výkonu samostatné působnosti a sporů orgánů územních samosprávních celků s orgány státu.

(6) Po dobu určování příslušnosti podle odstavce 1 nebo trvání sporu podle odstavců 2 až 4 neběží lhůty podle tohoto zákona.

Dožádání

§ 19

(1) Příslušný správní úřad může dožádat provedení úkonu, který by mohl provést jen s obtížemi nebo s neúčelnými náklady, anebo který by nemohl provést vůbec, podřízeným nebo nadřízeným správním úřadem anebo jiným věcně příslušným správním úřadem.

(2) Dožádaný správní úřad provede dožádaný úkon, jakož i úkony, které zajišťují účel dožádání. Dožádaný správní úřad může dožádat provedení úkonu u jiného správního úřadu za předpokladu, že bude bezodkladně vyzooměn správní úřad, který učinil původní dožádání.

(3) Dožádaný správní úřad provede úkon bez zbytečného odkladu. Pokud nelze provést úkon bezodkladně, provede ho dožádaný správní úřad ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení dožádání. V případě, že dožádaný správní úřad nemůže lhůtu dodržet, může jemu nejbližše nadřízený správní úřad lhůtu prodloužit o dobu nezbytně nutnou.

(4) Dožádaný správní úřad odmítne usnesením, které se pouze poznamená do spisu, úkon provést, pokud by dožádání bylo v rozporu s právními předpisy, a vyrozumí o tom dožadující správní úřad. Dožádaný správní úřad, který není ve vztahu podřízenosti k úřadu dožadujícímu, může odmítnout provést úkon též proto, že by jeho provedení vážně ohrozilo plnění vlastních úkolů dožádaného správního úřadu nebo proto, že provedení dožádání by si vyžádalo vynaložení neúměrných nákladů. Správní úřad, který má nadřízený správní úřad, může odmítnout provést dožádání jen s jeho předchozím souhlasem.

(5) Dožádání do ciziny upravují zvláštní právní předpisy.

Díl 2

Vyloučení z projednávání a rozhodování věci

§ 20

(1) Každá osoba, která se bezprostředně podílí na výkonu pravomoci správního úřadu (dále jen „úřední osoba“), o níž lze důvodně předpokládat, že má se zřetelem na svůj poměr k věci, k účastníkům řízení nebo k jejich zástupcům takový zájem na výsledku řízení, kvůli němuž lze pochybovat o její nepodjatosti, je vyloučena ze všech úkonů v řízení, při jejichž provádění by mohla jeho výsledek ovlivnit.

(2) Účastník řízení může namítat vyloučení úřední osoby, jakmile se o něm dozví. K námitce vyloučení se nepřihlédne, pokud účastník řízení o důvodu vyloučení prokazatelně věděl, a nenamítl to bez zbytečného odkladu. O námitce rozhodne usnesením jeho služebně nadřízený, nebo ten, kdo má obdobné postavení⁶⁾ (dále jen „představený“).

(3) Úřední osoba, která se dozví o okolnostech nasvědčujících, že je vyloučena, je povinna o nich bezodkladně uvědomit svého představeného. Do doby, než představený posoudí, zda je úřední osoba vyloučena, a provede potřebné úkony, může tato osoba provádět jen takové úkony, které nesnesou odkladu.

(4) Představený úřední osoby, která je vyloučena, za ni bezodkladně určí jinou úřední osobu, která není k vyloučenému ve vztahu podřízenosti. Usnesení o tom se pouze poznamená do spisu. Nelze-li určit nikoho jiného nebo není-li kolegiální orgán způsobilý se usnést, uvědomí o tom bezodkladně nadřízený správní úřad a spolu s tím mu předá spis. Nadřízený správní úřad postupuje dle § 16 odst. 4.

(5) Vyloučena je též ta úřední osoba, která se účastnila řízení v téže věci na jiném stupni.

(6) Ustanovení předchozích odstavců se nepoužije pro vedoucí ústředních správních úřadů.

(7) Ustanovení odstavce 1 až 4 se užijí obdobně pro znalce a tlumočníky.

⁶⁾ Zákon č. Sb., o úřednících územních samosprávných celků.

Díl 3 Vedení řízení a úkony správních úřadů

§ 21 Forma a místo provádění úkonů

(1) Správní úřad provádí úkony vůči účastníku řízení písemně; nestanoví-li zákon jinak, umožňuje-li to povaha věci a účastník řízení na písemné formě netrvá, může je provést ústním prohlášením. Provádí-li úkon ústním prohlášením, poznamená jeho obsah do spisu a vyzoomí o něm nepřítomné účastníky řízení, je-li to nutné pro ochranu jejich práv.

(2) Pokud povaha úkonu vyžaduje jinou formu, bude o jeho provedení účastník řízení uvědomen způsobem uvedeným v odstavci 1.

(3) Úkony provádí správní úřad ve svých úředních místnostech. Vyžaduje-li to povaha věci nebo ochrana zájmů účastníků řízení, lze úkony provádět i na jiném vhodném místě.

§ 22 Vedení řízení

(1) Řízení vedou úřední osoby oprávněné k tomu podle vnitřních předpisů správního úřadu nebo pověřené vedoucím správního úřadu (dále jen „oprávněné úřední osoby“).

(2) Oprávněné úřední osoby jsou povinny zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se dozvěděly v souvislosti s řízením. Této povinnosti jsou zproštěny z důvodů stanovených zvláštním zákonem nebo vysloví-li souhlas účastník řízení, jehož se předmětná skutečnost dotýká. Zprostit této povinnosti je může představený. Ustanovení zvláštních zákonů o zproštění mlčenlivosti tím nejsou dotčena.

(3) O tom, kdo je v dané věci oprávněnou úřední osobou, správní úřad účastníka řízení na požádání informuje. Oprávněná úřední osoba na požádání účastníka řízení prokáže své oprávnění k vedení řízení.

(4) Je-li některá úřední osoba pověřena provedením některého úkonu v řízení, má při provádění tohoto úkonu postavení oprávněné úřední osoby.

§ 23 Řízení před kolegiálním orgánem

(1) Nestanoví-li zvláštní zákon jinak, vede řízení před orgánem, který rozhoduje ve sboru, (dále jen „kolegiální orgán“) jeho předseda, starosta obce jedná-li se o radu obce, popřípadě člen, na němž se orgán usnese. Úkon, který není správním aktem ve věci, provádí předseda samostatně, pokud jednací řád kolegiálního orgánu nestanoví jinak. Kolegiální orgán rozhoduje po poradě hlasováním. Při poradě a hlasování mohou být přítomni pouze členové kolegiálního orgánu a osoba, která je pověřena sepsáním protokolu (dále jen „zapisovatel“), pokud jej neseписuje některý ze členů. Každý člen kolegiálního orgánu je oprávněn podat při poradě před zahájením hlasování návrh na usnesení kolegiálního orgánu.

(2) Kolegiální orgán je způsobilý se usnášet, je-li přítomna nadpoloviční většina všech jeho členů; usnesení kolegiálního orgánu je přijato nadpoloviční většinou hlasů přítomných členů.

(3) Hlasování řídí předseda. Členové hlasují jednotlivě, předseda hlasuje naposled. Má-li hlasovat více než 7 členů, mohou členové hlasovat současně.

(4) Kolegiální orgán vydá svůj jednací řád, v němž stanoví podrobnosti o jednání kolegiálního orgánu.

§ 24

Jednací jazyk

(1) V řízení se jedná a písemnosti se vyhotovují v jazyce českém. Účastníci řízení mohou jednat a písemnosti mohou být předkládány i ve slovenském jazyce, pokud nemůže být pochybnost o obsahu podání.

(2) Písemnosti vyhotovené v cizím jazyce musí účastník řízení předložit v originálním znění a současně v úředně ověřeném překladu do jazyka českého, pokud správní úřad nesdělí účastníku řízení, že takový překlad nevyžaduje. Takové prohlášení může správní úřad učinit na své úřední desce i pro neurčitý počet řízení v budoucnu.

(3) Každý, kdo prohlásí, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání, má právo na tlumočníka.⁷⁾ Občané České republiky příslušející k národnostním menšinám,⁸⁾ kteří mají místo trvalého pobytu v obci, kde je zřízen výbor pro národnostní menšiny, mají před správním úřadem, jehož správní obvod zahrnuje území této obce, právo činit podání a jednat v jazyce své národnostní menšiny, příslušejí-li k národnostní menšině, pro niž byl výbor pro národnostní menšiny zřízen; při změně příslušnosti správního úřadu zůstává toto právo zachováno. V řízení o žádosti si žadatel, který není občanem České republiky, obstará tlumočníka na své náklady sám, nestanoví-li zvláštní zákon jinak.⁹⁾

(4) Osobám neslyšícím správní úřad ustanoví tlumočníka znakové řeči podle zvláštního zákona.¹⁰⁾ Neslyšící osobě, která neovládá znakovou řeč, ustanoví prostředníka, který je schopen se s ní dorozumět pomocí metody zřetelné artikulace. Osobě hluchoslepé bude ustanoven prostředník, který je schopen se s ní dorozumět pomocí řeči pro hluchoslepé. Prostředník je ustanovován za stejných podmínek, za jakých je ustanovován tlumočník znakové řeči.

§ 25

Spis

(1) V každé věci se zakládá spis. Každý spis musí být označen spisovou značkou. Spis tvoří zejména podání, protokoly, záznamy, písemná vyhotovení správních aktů a další písemnosti, které se vztahují k dané věci. Přílohou spisu je zejména důkazní materiál, obrazové a zvukové záznamy a záznamy na elektronických médiích.

⁷⁾ Čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod.

⁸⁾ Zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů.

⁹⁾ Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu).

¹⁰⁾ Zákon č. 155/1998 Sb., o znakové řeči a o změně dalších zákonů.

(2) Ve společném řízení (§ 70) se zakládá jeden spis. Dojde-li během řízení ke spojení věcí, založí se společný spis, jehož obsahem jsou též spisy spojených věcí.

(3) Zasílají-li se dožádané spisy v poštovní zásilce, činí se tak prostřednictvím držitele poštovní licence nebo zvláštní poštovní licence.¹¹⁾ Odesílající správní úřad musí zvolit takovou poštovní službu, která zahrnuje stvrzení podání a dodání poštovní zásilky.

§ 26 Protokol

(1) O ústním jednání (§ 67) a o ústních podáních, výsledku svědka, výsledku znalce, čtení listiny a ohledání, pokud jsou prováděny mimo ústní jednání, o zajištění důkazu, jakož i o jiných úkonech, při nichž dochází ke styku s účastníky řízení, který souvisí s řízením v dané věci, se sepisuje protokol. Kromě protokolu lze pořádit též obrazový nebo zvukový záznam.

(2) Protokol musí obsahovat zejména místo, čas a označení úkonů, které jsou předmětem zápisu, údaje umožňující identifikaci přítomných osob, vylíčení průběhu předmětných úkonů, označení správního úřadu a jméno, příjmení a funkci nebo služební číslo oprávněné úřední osoby, která úkony provedla. Údaji umožňujícími identifikaci fyzické osoby se rozumí jméno, příjmení, datum narození, popřípadě místo trvalého pobytu nebo jiný údaj podle zvláštního zákona.

(3) Protokol podepisuje oprávněná úřední osoba, zapisovatel a všechny osoby, které se jednání nebo provedení úkonu zúčastnily. Odepření podpisu a důvody tohoto odepření se v protokolu zaznamenají. Protokol o hlasování kolegiálního orgánu (§ 23) podepisují všichni přítomní členové a zapisovatel.

(4) Jiné osoby, jichž se obsah protokolu přímo dotýká, se mohou bezprostředně po seznámení s protokolem, ohradit (§ 50) proti jeho obsahu.

(5) Opravy zřejmých nesprávností, kterými jsou zejména chyby v psaní a počtech, provádí v protokolu oprávněná úřední osoba, která je stvrdí svým podpisem. Každá oprava musí být provedena tak, aby původní zápis zůstal čitelný. V ostatních případech se o provedení opravy rozhodne usnesením, které se pouze poznamená do spisu.

§ 27

Skutečnosti, které nejsou rozhodné pro posouzení věci a jsou sdělovány oprávněné úřední osobě mimo ústní jednání, se neprotokolují, pouze se poznamenají do spisu. Záznam musí obsahovat údaje umožňující identifikaci osoby, která skutečnost sděluje, uvedené v § 26 odst. 2, vylíčení předmětných skutečností, datum, jméno, příjmení, funkci nebo služební číslo a podpis oprávněné úřední osoby.

§ 28 Vysvětlení

(1) Správní úřad opatřuje vysvětlení potřebná ke zjištění, zda zahájit řízení z moci úřední, nebo k určení předpokládaného rozsahu podkladů pro rozhodnutí, nelze-li rozhodné

¹¹⁾ Zákon č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách).

skutečnosti zjistit jiným úředním postupem. Při opatřování vysvětlení se užijí obdobně ustanovení o předvolání (§ 81) a předvedení (§ 82). O odepření vysvětlení platí obdobně to, co pro odepření součinnosti při dokazování a zákaz výslechu.

(2) Tomu, kdo bezdůvodně odepře podat vysvětlení, může správní úřad uložit pořádkovou pokutu (§ 85) až do výše 1 000 Kč.

(3) O podání vysvětlení se pořizuje záznam, který obsahuje údaje podle § 27.

(4) Záznam o podání vysvětlení nelze použít jako důkazní prostředek.

Díl 4

Doručování a informační povinnost

§ 29

Společné ustanovení o doručování

(1) Písemnost doručuje správní úřad sám nebo prostřednictvím držitele poštovní licence, držitele zvláštní poštovní licence nebo jiného provozovatele poštovních služeb v poštovní zásilce (dále jen „zásilka“), a v zákonem stanovených případech též prostřednictvím obecního úřadu, jemu naroveň postaveného správního úřadu, úřadu městské části hlavního města Prahy, Magistrátu hlavního města Prahy¹²⁾ (dále jen „obecní úřad“) nebo prostřednictvím policejního orgánu příslušného podle místa doručení. Správní úřad může doručovat i jiným způsobem, jestliže tak stanoví zvláštní zákon.¹³⁾

(2) Nevylučuje-li to zákon nebo povaha věci, doručuje správní úřad na požádání účastníka řízení na adresu pro doručování nebo elektronickou adresu, kterou mu účastník řízení sdělí, zejména může-li to přispět k urychlení řízení; taková adresa může být sdělena i pro řízení, která mohou být u téhož správního úřadu zahájena v budoucnu.

(3) Do vlastních rukou adresáta se doručují písemnosti podle § 81, § 95 odst. 1, písemnosti, o nichž tak stanoví zvláštní zákon, a jiné písemnosti, nařídí-li to oprávněná úřední osoba. Doručení do vlastních rukou se prokazuje dokladem o doručení (dále jen „doručenka“) nebo písemností, na které je poznámka doručovatele, z níž vyplývá domněnka doručení podle následujících odstavců. Nelze-li doručení prokázat, je nutno doručit opakovaně, není-li z postupu účastníka řízení zjevné, že mu bylo doručeno.

(4) Odepře-li adresát písemnost přijmout, poznamená se to na doručence spolu s datem a důvodem odepření a písemnost se vrátí.

(5) Bylo-li přijetí písemnosti odepřeno, považuje se písemnost za doručenou dnem, kdy přijetí bylo odepřeno. Na tento následek musí být adresát upozorněn doručovatelem a textem na vnější straně zásilky.

(6) Nebyl-li v místě doručení zastižen nikdo, kdo by byl oprávněn písemnost převzít, a nebylo-li doručeno vložení do domovní schránky podle § 30 odst. 2 nebo § 31 odst. 2,

¹²⁾ Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění zákona č. 145/2001 Sb.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

¹³⁾ Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu).

písemnost se uloží a adresát se vyzve vložení oznámení o neúspěšném pokusu o doručení do domovní schránky nebo upevněním na dveře bytu nebo domu anebo jiným vhodným způsobem, aby si písemnost vyzvedl. Nevyzvedne-li si zásilku nebo písemnost ten, kdo je oprávněn ji převzít, do 3 dnů nebo, jde-li o písemnost, která má být doručena do vlastních rukou, do 10 dnů od uložení, považuje se poslední den lhůty za den doručení, i když se adresát o uložení nedozvěděl. Prokáže-li adresát, že se v době neúspěšného pokusu o doručení v místě doručení nezdržoval, nebo že mu v převzetí zásilky bránily závažné důvody, které nemohl předvídat, může za podmínek ustanovení § 56 požádat o navrácení v předešlý stav.

(7) Písemnost se ukládá

- a) v provozně držitele poštovní licence, držitele zvláštní poštovní licence nebo jiného provozovatele poštovních služeb,
- b) u správního úřadu, který ji vyhotovil,
- c) u obecního úřadu, pokud se doručuje jeho prostřednictvím nebo
- d) na uzlu veřejné datové sítě označeném elektronickou adresou adresáta, jestliže se doručuje prostřednictvím veřejné datové sítě.

(8) Adresátům zdržujícím se v cizině, jejichž sídlo nebo pobyt jsou známy, se doručují úřední písemnosti přímo. Doručit písemnost do vlastních rukou adresáta v cizině lze v zásilce, pokud země určení dodávání do vlastních rukou adresáta umožňuje, nebo prostřednictvím příslušného orgánu státní správy, pověřeného k doručování písemností do ciziny. Pokud se osobám, které se zdržují v cizině, nepodaří doručit, ustanoví jim správní úřad opatrovníka (§ 42 odst. 2 písm. e).

(9) Písemnosti uvedené v odstavci 3 se na požádání doručují jiným způsobem podle tohoto zákona včetně doručení na elektronickou adresu adresáta. V takovém případě platí, že písemnost je doručena třetím dnem od odeslání od správního úřadu.

§ 30

Doručování fyzickým osobám

(1) Fyzické osobě se písemnost doručuje na adresu jejího trvalého pobytu, nebo při doručování prostřednictvím veřejné datové sítě na její elektronickou adresu, lze jí však doručit, kdekoli bude zastižena. Provádí-li doručení sám správní úřad, mohou osoby provádějící doručení doručit i mimo územní obvod tohoto správního úřadu.

(2) Nebyl-li adresát zastižen, doručí se podle povahy zásilky nebo písemnosti buď vložení do domovní schránky, nebo předáním jiné zletilé osobě bydlící v témže bytě nebo v témže domě, působící v témže místě podnikání anebo zaměstnané na témže pracovišti, která je ochotna obstarat odevzdání zásilky nebo písemnosti.

(3) Je-li podle odstavce 2 písemnost odevzdána účastníku řízení, který má na věci protichůdný zájem, je doručení neúčinné, není-li z postupu účastníka řízení zjevné, že mu bylo doručeno.

(4) Písemnosti doručované do vlastních rukou lze doručit jen adresátovi nebo tomu, koho k přijímání takových písemností adresát zmocnil písemnou plnou mocí s úředně ověřeným podpisem.

§ 31

Doručování právníckým osobám

(1) Právnícké osobě se písemnost doručuje na adresu jejího sídla¹⁴⁾ nebo sídla její organizační složky, které se řízení týká; u zahraniční právnícké osoby se doručuje na adresu sídla její organizační složky zřízené v České republice, týká-li se písemnost činnosti této organizační složky. Při doručování prostřednictvím veřejné datové sítě se doručuje na elektronickou adresu právnícké osoby. V ostatních případech se zahraničním právníckým osobám doručují písemnosti způsobem uvedeným v § 29 odst. 8.

(2) Za právníckou osobu jsou oprávněny písemnost, včetně písemnosti doručované do vlastních rukou, převzít orgány a osoby uvedené v § 40 nebo její zaměstnanci (členové), kteří byli pověřeni přijímat písemnosti. Písemnost lze doručit též vložení do domovní schránky.

(3) Právnícká osoba se nemůže vyhnout náhradnímu doručení poukazem na to, že se na adrese jejího sídla nebo sídla její organizační složky nikdo nezdržuje. Správní úřad však může v případě, že na uvedené adrese nebyl nikdo zastížen, doručit písemnost přímo osobám uvedeným v § 40.

(4) Ustanovení předchozích odstavců se přiměřeně vztahují i na doručování správním úřadům a jiným orgánům veřejné moci.

(5) Ustanovení odstavců 2 a 3 se vztahují obdobně i na podnikající fyzickou osobu, jde-li o doručování písemností souvisejících s podnikatelskou činností na adresu místa podnikání, je-li z označení zásilky seznatelné, že jde o písemnost související s podnikatelskou činností zasílanou na adresu místa podnikání. Error: Reference source not found) Obdobně se postupuje při doručování písemností notářům, advokátům, soudním exekutorům,¹⁵⁾ popřípadě dalším osobám, které poskytují právní pomoc podle zvláštních zákonů.¹⁶⁾

§ 32

Doručování veřejnou vyhláškou

(1) Osobám neznámého pobytu a osobám, které se dlouhodobě nezdržují na adrese pro doručení, jakož i osobám, které nejsou známy, a v dalších případech, které stanoví zákon, se doručuje veřejnou vyhláškou.

(2) Doručení veřejnou vyhláškou se provede tak, že se písemnost, popřípadě oznámení o možnosti převzít písemnost, vyvěsí na úřední desce správního úřadu, který písemnost doručuje; na písemnosti se vyznačí den vyvěšení. Písemnost nebo oznámení se zveřejní též způsobem umožňujícím dálkový přístup. Patnáctým dnem po vyvěšení je písemnost doručena.

(3) Jde-li o řízení, ve kterém se veřejnou vyhláškou doručuje v obvodech několika obcí, správní úřad, který písemnost doručuje, ji nejpozději v den vyvěšení zašle též příslušným obecním úřadům, které jsou povinny písemnost bezodkladně vyvěsit na dobu nejméně 15 dnů na svých úředních deskách. Dnem vyvěšení je den vyvěšení na úřední desce správního úřadu, který písemnost doručuje. Ustanovení odstavce 2 platí obdobně.

¹⁴⁾ § 2 odst. 3 obchodního zákoníku.

¹⁵⁾ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů.

¹⁶⁾ Například zákon č. 360/1992 Sb. o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění zákona č. 164/1993 Sb. a zákona č. 275/1994. Zákon č. 237/1991 Sb., o patentových zástupcích, ve znění zákona č. 14/1993 Sb.

(4) Fyzické osoby, které vykonávají působnost v oblasti veřejné správy, doručují veřejnou vyhláškou prostřednictvím úřední desky obecního úřadu v místě výkonu jejich působnosti.

(5) V řízení s velkým počtem účastníků (§ 69) lze doručovat písemnosti, včetně písemností uvedených v § 29 odst. 3, veřejnou vyhláškou. To se netýká účastníků řízení uvedených v § 37 odst. 1, kteří jsou správnímu úřadu známi.

§ 33 Úřední deska

(1) Každý správní úřad zřizuje úřední desku, která musí být veřejně přístupná po dobu 24 hodin denně. Obsah úřední desky se zveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nevztahuje na fyzické osoby, které vykonávají působnost správního úřadu, s výjimkou podnikajících fyzických osob, u nichž výkon této působnosti souvisí s předmětem podnikání.

§ 34 Informační povinnost

(1) Každý správní úřad v budově, kde má své úřední místnosti, nebo na jiném vhodném veřejně přístupném místě trvale zveřejní informace o tom, kdy a kde je možno u něj učinit osobně podání, jakož i informace o spojení potřebném k tomu, aby bylo možno učinit podání pomocí technických prostředků, a další informace stanovené zákonem. Kromě toho může správní úřad zveřejnit informace i jiným způsobem, zejména pomocí technických prostředků.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nevztahuje na fyzické osoby, které vykonávají působnost správního úřadu, s výjimkou podnikajících fyzických osob, u nichž výkon této působnosti souvisí s předmětem podnikání.

(3) Správní úřad je povinen na požádání dotčené osoby informovat o tom, které právní předpisy se týkají oboru jeho působnosti a působnosti nadřízených a podřízených správních úřadů. Zvláště je správní úřad povinen informovat o tom, jak se podávají žádosti. Jinak poskytují správní úřady informace v souladu s obecnou úpravou.¹⁷⁾

Díl 5 Součinnost ve veřejné správě a postavení dotčených orgánů

§ 35

(1) Správní úřady vzájemně spolupracují. Totéž platí i o vztahu správních úřadů a jiných orgánů veřejné moci.

(2) Hrozí-li, že se někdo pokusí ztížit nebo zmařit provedení úkonu správního úřadu, může správní úřad požádat Policii České republiky o součinnost jejích příslušníků při jeho provádění.

¹⁷⁾ Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění zákona č. 101/2000 Sb., zákona č. 159/2000 Sb. a zákona č. 39/2001 Sb.

Dotčené orgány

§ 36

- (1) Dotčenými orgány jsou
- a) správní úřady, které vydávají podmiňující správní akty; podmiňujícím správním aktem se rozumí úkon, jehož obsah je závazný pro výrokovou část správního aktu, nejde-li o správní akt vydávaný v jiném řízení,
 - b) správní úřady a jiné orgány veřejné moci poskytující podklady správnímu úřadu, který vede řízení; dotčeným orgánem je i dožádaný správní úřad,
 - c) orgány, o kterých to stanoví zvláštní zákon,
 - d) orgány územního samosprávného celku, jestliže se věc týká práva územního samosprávného celku na samosprávu.

(2) Dotčené orgány poskytují správnímu úřadu, který vede řízení, všechny informace důležité pro řízení, nebude-li tím porušena povinnost podle zvláštního zákona.

(3) Dotčené orgány mají v souvislosti s posouzením otázky, zda zahájit řízení, s probíhajícím řízením nebo s výkonem správního dozoru právo nahlížet do spisu a právo obdržet kopii materiálů tvořících součást spisu, které jsou pro výkon jejich působnosti podstatné. K podkladům pro vydání správního aktu se dotčené orgány vyjadřují, je-li to třeba k plnění jejich úkolů nebo jestliže si to vyhradily. V pochybnostech o tom rozhodne usnesením, které se pouze poznamená do spisu, správní úřad, který vede řízení. Dotčené orgány mají právo podat podnět k zahájení přezkumného řízení; pro vyřizování tohoto podnětu platí obdobně § 100 odst. 3 až 7.

(4) Správní úřad, který vede řízení, a dotčené orgány mohou činit v mezích své působnosti společné úkony s výjimkou vydání správního aktu, popřípadě může být úkon správního úřadu nahrazen úkonem dotčeného orgánu a naopak, jestliže s tím správní úřad i dotčený orgán souhlasí a jestliže tím nemůže být způsobena účastníkům řízení újma na jejich právech. Řízení před správním úřadem a dotčenými orgány lze spojovat za podmínek, za nichž lze spojovat řízení, k nimž je příslušný týž správní úřad (§ 70 odst. 1).

(5) Při řešení rozporů mezi správním úřadem, který vede řízení, a správními úřady, které jsou dotčenými orgány, jakož i mezi dotčenými orgány navzájem, týkajících se obsahu vydávaného správního aktu se postupuje přiměřeně podle ustanovení § 18 odst. 2 a 3 s tím, že v případě bezvýslednosti dohodovacího řízení rozhodne úřad, který vede řízení.

Hlava III

Účastníci řízení, zúčastněné a přizvané osoby a účast veřejnosti

Díl 1

Účastníci řízení

§ 37

- (1) Účastníky řízení (dále jen „účastník“) jsou

- a) v řízení o žádosti žadatel a osoby, které mají obdobný právní vztah k věci jako žadatel; je-li předmětem řízení řešení sporu, strany tohoto sporu,¹⁸⁾
- b) v řízení z moci úřední osoby, jimž má správní akt založit, změnit nebo zrušit právo anebo povinnost.

(2) Účastníky jsou též další osoby, které mohou být správním aktem přímo dotčeny ve svých právech nebo povinnostech; nemohou však nakládat s předmětem řízení a mají jen ta procesní práva, která se týkají té části předmětu řízení, jež se jich přímo dotýká.

(3) Účastníky jsou rovněž osoby, o kterých to stanoví zvláštní zákon. Pokud zvláštní zákon nestanoví jinak, platí pro ně obdobně ustanovení odstavce 2.

§ 38

(1) Za účastníka bude v pochybnostech považován i ten, kdo tvrdí, že je účastníkem, dokud se neprokáže opak. O tom, zda osoba je či není účastníkem, rozhoduje správní úřad usnesením, které se doručuje pouze tomu, o jehož účasti v řízení bylo rozhodováno, a ostatní účastníci se o něm vyrozumí. Řízení o otázce účastenství nebrání dalšímu postupu řízení.

(2) Jestliže osoba, o níž bylo usnesením rozhodnuto, že není účastníkem, podala proti tomuto usnesení procesní stížnost, již bylo vyhověno, a mezitím zmeškala úkon, který by jako účastník mohla učinit, je oprávněna tento úkon učinit do 15 dnů od oznámení usnesení o procesní stížnosti; ustanovení § 56 odst. 6 věty druhé platí obdobně.

§ 39

Procesní způsobilost

(1) Každý je způsobilý samostatně činit v řízení úkony (dále jen „procesní způsobilost“) v tom rozsahu, v jakém mu zákon přiznává způsobilost k právním úkonům.¹⁹⁾ Ustanovení § 38 se použije obdobně.

(2) Procesní způsobilost nemají fyzické osoby, které byly soudem zbaveny způsobilosti k právním úkonům; osoby, jejichž způsobilost k právním úkonům byla soudem omezena, nemají procesní způsobilost v rozsahu tohoto omezení.²⁰⁾

(3) Správní úřad může fyzické osobě, která nemá procesní způsobilost, dát příležitost, aby se v průběhu řízení k věci vyjádřila.

(4) Úkony týkající se společných věcí nebo práv činí účastníci společně, pokud ze zvláštního zákona²¹⁾ nevyplývá něco jiného.

¹⁸⁾ Například zákon č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů.

¹⁹⁾ § 8 a 9 občanského zákoníku.

²⁰⁾ § 10 občanského zákoníku.

²¹⁾ § 139 občanského zákoníku.

§ 40

- (1) Za právnickou osobu je úkony oprávněn činit
- a) ten, kdo je podle zvláštního zákona statutárním orgánem právnické osoby, nebo ten, kdo je podle zvláštního zákona oprávněn jednat za právnickou osobu v právních vztazích,²²⁾
 - b) ten, kdo je jako zaměstnanec nebo člen k takovému jednání oprávněn podle vnitřních předpisů právnické osoby a prokáže to správnímu úřadu písemným potvrzením vydaným osobou uvedenou pod písmenem a).

(2) V řízení před správním úřadem činí úkony jménem státu vedoucí organizační složky státu příslušné podle zvláštního právního předpisu nebo jím pověřený zaměstnanec této anebo jiné organizační složky státu.

(3) Za obec nebo kraj činí úkony ten, kdo je podle zvláštního zákona oprávněn je zastupovat navenek, nebo jejich zaměstnanec, který byl touto osobou pověřen.

(4) Za právnickou osobu nemůže činit úkony ten, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy právnické osoby.

(5) Každý, kdo činí úkony za právnickou osobu, musí prokázat své oprávnění. V téže věci může za právnickou osobu současně činit úkony jen jediná osoba.

§ 41

Zástupce

Zástupcem účastníka je zákonný zástupce, opatrovník nebo zmocněnec, zástupcem účastníků může být i společný zástupce.

§ 42

Zastoupení na základě zákona a opatrovnictví

(1) V rozsahu, v jakém účastník nemá procesní způsobilost, musí být zastupován zákonným zástupcem.

- (2) Správní úřad ustanoví opatrovníka
- a) účastníku uvedenému v odstavci 1, pokud nemá zákonného zástupce, nebo nemůže-li ho zákonný zástupce zastupovat a nemá-li opatrovníka podle zvláštního zákona,
 - b) osobám, kterým brání jiná právní překážka, aby v řízení samy činily úkony, jestliže si nezvolily zmocněnce,
 - c) právnické osobě, která nemá orgán, který je způsobilý za ni jednat, popřípadě jemuž lze doručovat, případně je-li v jiném řízení předmětem sporu, kdo tímto orgánem je,
 - d) osobám neznámého pobytu, a osobám, které se dlouhodobě nezdržují na adrese pro doručení,
 - e) osobám, které se zdržují v cizině, pokud se jim nedaří doručovat,
 - f) osobám, které nejsou známy,
 - g) osobám těžce smyslově postiženým, s nimiž se nelze dorozumět ani prostřednictvím tlumočníka nebo prostředníka (§ 24 odst. 4),

²²⁾ Například § 20 občanského zákoníku, zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 229/2001 Sb. a zákona č. 320/2001 Sb.

- h) osobám stíženým přechodnou duševní poruchou, která jim brání v řízení samostatně jednat, je-li to nezbytné k hájení jejich práv; v těchto případech správní úřad rozhoduje na základě odborného lékařského posudku,
- i) v dalších případech, které stanoví zákon.

(3) Opatrovníkem ustanoví správní úřad toho, u koho je osoba, již se opatrovník ustanovuje, v péči, anebo jinou vhodnou osobu. Není-li takové osoby nebo jestliže s ustanovením nesouhlasí, je opatrovníkem ustanoven orgán sociálně-právní ochrany dětí nebo obecní úřad obce, v níž má nebo naposled měla tato osoba místo trvalého pobytu (§ 12 odst. 1 písm. c)) nebo sídlo. Je-li tento obecní úřad příslušný k provedení řízení, ustanoví opatrovníkem advokáta. Opatrovníkem nelze ustanovit osobu, o níž lze mít důvodně za to, že má takový zájem na výsledku řízení, který odůvodňuje obavu, že nebude řádně hájit zájmy opatrovance.

(4) O ustanovení opatrovníka rozhoduje správní úřad usnesením.

(5) Usnesení o ustanovení opatrovníka se oznamuje pouze tomu, kdo je ustanovován opatrovníkem, a nevylučuje-li to stav opatrovance též opatrovanci věci. Proti tomuto usnesení může podat procesní stížnost opatrovník nebo opatrovanec, a to do 15 dnů ode dne doručení usnesení. V případech uvedených v odstavci 2 písm. d) a e) se usnesení o ustanovení opatrovníka doručuje též veřejnou vyhláškou.

(6) Nedbá-li opatrovník o ochranu práv nebo zájmů opatrovance, nebo lze-li mít důvodně za to, že opatrovník má takový zájem na výsledku řízení, který odůvodňuje obavu, že nebude řádně hájit zájmy opatrovance, správní úřad usnesením zruší předchozí ustanovení opatrovníka a ustanoví opatrovníkem někoho jiného.

(7) Funkce opatrovníka zaniká, jakmile zastoupený začal být zastupován zákonným zástupcem nebo nabyl procesní způsobilosti anebo pominuly důvody, pro něž byl opatrovník ustanoven. Tuto skutečnost správní úřad poznamená do spisu, jakmile se o ní dozví; v pochybnosti rozhodne usnesením, které se oznamuje pouze opatrovníkovi a opatrovanci nebo jeho zákonnému zástupci.

§ 43

Zastoupení na základě plné moci

(1) Účastník si může zvolit zmocněnce. Zmocnění k zastoupení se prokazuje písemnou plnou mocí. Plnou moc lze udělit i ústně do protokolu. V téže věci může mít účastník současně pouze 1 zmocněnce.

(2) Zmocnění může být uděleno

- a) k určitému úkonu, skupině úkonů nebo pro určitou část řízení,
- b) pro celé řízení včetně možnosti podání procesní stížnosti proti usnesení o zastavení řízení,
- c) pro neurčitý počet řízení s určitým předmětem, která budou zahájena v určené době nebo bez omezení v budoucnu; podpis na plné moci musí být v tomto případě vždy úředně ověřen a plná moc musí být do zahájení řízení uložena u věcně příslušného správního úřadu, popřípadě udělena do protokolu, nebo
- d) v jiném rozsahu na základě zvláštního zákona.²³⁾

²³⁾ Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění zákona č. 210/1999 Sb. a zákona č. 120/2001 Sb.

(3) Zmocněnec může udělit plnou moc jiné osobě, aby místo něho jednala za účastníka, jen je-li v plné moci výslovně dovoleno, že tak může učinit, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak.²⁴⁾

(4) Jestliže se nedaří doručovat písemnosti zmocněnci, doručuje se přímo účastníkovi; pokud se nedaří doručovat ani účastníkovi, ustanoví se účastníkovi zástupce pro doručování obdobně podle § 42 odst. 3 až 7.

§ 44

Společný zástupce

(1) V řízeních, v nichž více účastníků uplatňuje shodný zájem, může k usnadnění průběhu řízení vyzvat správní úřad tyto účastníky, aby si v přiměřené lhůtě zvolili společného zástupce. Účastníci si mohou společného zástupce zvolit i bez výzvy.

(2) V řízení může být zvoleno i několik společných zástupců, z nichž každý bude jednat jménem určité skupiny účastníků.

§ 45

(1) Zástupce (§ 42 až § 44) vystupuje v řízení jménem zastoupeného. Z úkonů zástupce vznikají práva a povinnosti přímo zastoupenému.

(2) S výjimkou případů, kdy má zastoupený něco v řízení osobně vykonat, doručují se písemnosti pouze zástupci. Tím není dotčeno ustanovení § 43 odst. 4. Doručení zastoupenému nemá účinky pro běh lhůt, nestanoví-li zákon jinak.

(3) V pochybnostech o rozsahu zastoupení rozhoduje usnesením správní úřad. Postupuje přitom přiměřeně dle § 38. Toto usnesení se oznamuje pouze zástupci a zastoupenému.

(4) Správní úřad může uznat úkony učiněné ve prospěch účastníka jinou osobou než zástupcem, za úkony učiněné zástupcem, jestliže o to účastník požádá a nemůže-li vzniknout újma jinému účastníkovi. O uznání úkonů rozhoduje správní úřad usnesením; nevyhoví-li podateli, oznamuje usnesení pouze jemu.

§ 46

Odborný konzultant

Účastník si může přizvat k úkonům v řízení odborného konzultanta. Tato skutečnost se poznamená do spisu. Odborný konzultant má právo účastnit se ústního jednání, zejména klást otázky svědkům a znalcům.

²⁴⁾ Například § 26 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění zákona č. 210/1999 Sb. a zákona č. 120/2001 Sb.

Díl 2 Úkony účastníků

§ 47

(1) Nestanoví-li zákon jinak, jsou účastníci oprávněni navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení; správní úřad může usnesením určit, dokdy mohou účastníci činit své návrhy.

(2) Účastníci mají právo na poskytnutí informací o řízení potřebných k hájení svých práv a oprávněných zájmů a právo vyjádřit v řízení své stanovisko.

(3) Nestanoví-li zákon jinak, musí být před vydáním správního aktu účastníkům dána možnost vyjádřit se k podkladům správního aktu; to se netýká žadatele, pokud se jeho žádosti v plném rozsahu vyhovuje, a účastníka, který se práva na vyjádření se k podkladům správního aktu vzdal.

(4) Účastník nebo ten, kdo za něj činí v řízení úkony, je povinen na požádání prokázat svoji totožnost.

§ 48 Podání

(1) Podání je úkonem účastníka směřujícím vůči správnímu úřadu. Podání se posuzuje podle svého skutečného obsahu a bez ohledu na to, jak je označeno.

(2) Z podání musí být patrné kdo je činí, které věci se týká a co se navrhuje. Fyzická osoba uvede v podání jméno, příjmení, datum narození a místo trvalého pobytu, popřípadě jinou adresu pro doručování. Právnická osoba uvede v podání svůj název, identifikační číslo nebo obdobný údaj a adresu sídla, popřípadě jinou adresu pro doručování. Podání musí obsahovat označení správního úřadu, jemuž je určeno. Musí mít i náležitosti, které stanoví tento nebo zvláštní zákon.

(3) Nemá-li podání náležitosti předepsané v odstavci 2 nebo trpí-li jinými vadami, pomůže správní úřad podateli nedostatky odstranit nebo jej vyzve k jejich odstranění a poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu. Správní úřad může též v dohodě s podatelem odstranit nedostatky sám.

(4) Nestanoví-li zvláštní zákon jinak, nepovažuje se za podání úkon učiněný anonymně.

(5) Podání je možno učinit písemně nebo ústně do protokolu anebo v elektronické podobě podepsané zaručeným elektronickým podpisem. Error: Reference source not found) Za podmínky, že podání je do 3 dnů opakováno způsobem uvedeným ve větě první, je možno je učinit pomocí technických prostředků, zejména prostřednictvím dálkopisu, telefaxu nebo veřejné datové sítě bez použití zaručeného elektronického podpisu.

(6) Podání se činí u správního úřadu, který je věcně a místně příslušný.

§ 49 Nahlížení do spisu

(1) Účastníci a jejich zástupci a v přítomnosti účastníků též odborní konzultanti mají právo nahlížet do spisu, a to i v případě, že je správní akt již v právní moci (§ 102).

(2) Jiným osobám správní úřad umožní nahlédnout do spisu, prokáží-li právní zájem nebo jiný vážný důvod a nebude-li tím porušeno právo některého z účastníků nebo zúčastněné osoby anebo veřejný zájem.

(3) Při nahlížení do spisu je vyloučeno nahlížet do protokolu o hlasování.

(4) Nevidomým osobám bude obsah spisu přečten. Na požádání umožní správní úřad nevidomé osobě pořízení zvukového záznamu. Správní úřad rovněž umožní nevidomé osobě, aby do spisu nahlížel její průvodce.

(5) S právem nahlížet do spisu je spojeno právo činit si výpisy a právo na to, aby správní úřad pořídil kopie spisu nebo jeho části na náklady toho, kdo o ně žádá. Výši paušální částky k úhradě nákladů za zhotovení kopie spisu nebo jeho části stanoví prováděcí právní předpis.

(6) Odepřel-li správní úřad osobě nahlížet do spisu nebo jeho části, vydá o tom usnesení, které se oznamuje pouze této osobě.

(7) Správní úřad zajistí, aby při nahlédnutí do spisu nebyla porušena ochrana utajovaných skutečností nebo zákonem uložená nebo uznaná povinnost mlčenlivosti. Utajované skutečnosti se nezpřístupňují ani v případě, že účastník je oprávněn se s nimi seznamovat mimo řízení.

Ohrazení

§ 50

(1) Účastníci se mohou ohradit proti postupu správního úřadu, nebo, nestanoví-li zákon jinak, proti úkonu, který je jeho výsledkem, jakož i proti nečinnosti správního úřadu.

(2) Ohrazení musí mít náležitosti uvedené v § 48 odst. 2 a musí v něm být výslovně uvedeno, co účastník správnímu úřadu vytýká. Není-li z ohrazení patrné, kdo je činí, které věci se týká, nebo co se správnímu úřadu vytýká, správní úřad usnesením, které se pouze poznamená do spisu, rozhodne, že se jím nebude zabývat.

(3) Správní úřad je povinen ohrazení prošetřit v co nejkratší době, nejdéle však do 15 dnů; není-li to možné, je povinen o tom informovat odvolací správní úřad (§ 121 odst. 1) a toho, kdo ohrazení učinil.

(4) V případě zjištění vytýkaných nedostatků je správní úřad povinen bezodkladně učinit nezbytná opatření k nápravě. O výsledku šetření a přijatých opatřeních k nápravě se učiní záznam do spisu (§ 27); podatel bude vyrozuměn jen tehdy, jestliže o to požádal.

§ 51

Opakovaným ohrazením se správní úřad zabývá jen tehdy, jsou-li v něm uvedeny nové skutečnosti, jinak správní úřad usnesením, které se pouze poznamená do spisu, rozhodne, že se jím nebude zabývat.

Díl 3

Zúčastněné a přizvané osoby a účast veřejnosti

§ 52

Zúčastněné osoby

(1) Zúčastněnými osobami jsou osoby, od nichž je požadováno vysvětlení, svědci, znalci a znalecké ústavy, tlumočníci, osoby, které drží věc důležitou pro řízení, a zástupci účastníků.

(2) Je-li v řízení rozhodováno o právech nebo povinnostech zúčastněných osob, mají tyto osoby v této části řízení postavení účastníků.

§ 53

Přizvané osoby a účast veřejnosti

(1) Správní úřad může přizvat k účasti na řízení i jiné osoby, aby zajistil přítomnost nestranné osoby při provádění určitého úkonu. Tyto osoby nemají práva ani povinnosti účastníků. Při přizvání osob musí správní úřad dbát, aby nemohlo způsobit pochybnost o jeho nestrannosti.

(2) Správní úřad informuje o termínu a místě konání veřejného ústního jednání, jakož i o dalších úkonech v řízení, jichž se může účastnit veřejnost.

Hlava IV

Lhůty a počítání času

§ 54

Určení lhůty k provedení úkonu

(1) Správní úřad určí účastníku přiměřenou lhůtu k provedení úkonu, pokud ji nestanoví zákon a jestliže je toho zapotřebí. Určením lhůty nesmí být ohrožen účel řízení, ani porušena rovnost účastníků. Usnesení o určení lhůty se oznamuje pouze tomu, komu je určena, popřípadě i tomu, jehož se jinak přímo dotýká.

(2) Určenou lhůtu správní úřad může na požádání účastníka usnesením prodloužit.

§ 55 Počítání času

- (1) Pokud je provedení určitého úkonu v řízení vázáno na lhůtu,
- a) nezapočítává se do běhu lhůty den, kdy došlo ke skutečnosti určující počátek lhůty; to neplatí, jde-li o lhůtu určenou podle hodin; v pochybnostech se za počátek lhůty považuje první den, o němž je jisto, že skutečnost, na které počátek běhu lhůty závisí, již nastala,
 - b) končí lhůty určené podle týdnů, měsíců nebo let uplynutím toho dne, který se svým označením shoduje se dnem, kdy došlo ke skutečnosti určující počátek lhůty; není-li takový den v měsíci, končí lhůta posledním dnem měsíce,
 - c) připadne-li konec lhůty na sobotu, neděli nebo svátek,²⁵⁾ je posledním dnem lhůty nejbližší příští pracovní den; to neplatí, jde-li o lhůtu určenou podle hodin,
 - d) je lhůta zachována, jestliže je posledního dne lhůty učiněno podání u věcně a místně příslušného správního úřadu anebo je-li v tento den podána zásilka adresovaná tomuto správnímu úřadu, která obsahuje podání, držiteli poštovní licence nebo zvláštní poštovní licence při využití základních služeb anebo osobě, která má obdobné postavení v jiném státě; nemůže-li účastník z vážných důvodů učinit podání u věcně a místně příslušného správního úřadu, je lhůta zachována, jestliže je posledního dne lhůty učiněno podání u kteréhokoli věcně příslušného správního úřadu nebo u správního úřadu věcně nepřislušného jen co do stupně, který podání bezodkladně postoupí věcně a místně příslušnému správnímu úřadu.

(2) V pochybnostech se považuje lhůta za zachovanou, pokud se neprokáže opak.

§ 56 Navrácení v předešlý stav

(1) Účastník může požádat o navrácení v předešlý stav, zejména o prominutí zmeškání úkonu, který je třeba provést nejpozději při ústním jednání nebo v určité lhůtě. S požádáním je třeba spojit zmeškaný úkon, jinak se jím správní úřad nezabývá.

(2) Požádat o navrácení v předešlý stav je nutno do 15 dnů ode dne, kdy pominula překážka, která podateli bránila úkon učinit. Navrácení v předešlý stav nelze povolit, jestliže ode dne, kdy měl být úkon učiněn, uplynul jeden rok.

(3) Správní úřad může přiznat požádání o navrácení v předešlý stav odkladný účinek, pokud podateli hrozí vážná újma a nevznikne-li přiznáním odkladného účinku újma způsobená dotčením práv nabytých v dobré víře nebo veřejného zájmu převyšující újmu hrozící podateli.

(4) Z důvodu ochrany práv nabytých v dobré víře, oprávněných zájmů účastníků nebo veřejného zájmu lze vyloučit odkladný účinek úkonu, jehož zmeškání správní úřad promíjí.

(5) Správní úřad povolí navrácení v předešlý stav, prokáže-li podatel, že překážkou byly závažné důvody, které nastaly bez jeho zavinění. Správní úřad navrácení v předešlý stav nepovolí, je-li zjevné, že újma způsobená dotčením práv nabytých v dobré víře nebo veřejného zájmu převyšuje újmu hrozící podateli.

²⁵⁾ § 1 a § 2 zákona č. 245/2000 Sb., o státních svátcích, o ostatních svátcích, o významných dnech a o dnech pracovního klidu.

(6) O navrácení v předešlý stav rozhoduje usnesením správní úřad, který v době požádání o navrácení v předešlý stav vede řízení. V případě, že správní úřad povolí navrácení v předešlý stav, doplní řízení ve smyslu úkonu, jehož zmeškání bylo prominuto.

(7) Usnesení, kterým správní úřad nepovolí navrácení v předešlý stav, se oznamuje pouze podateli.

Hlava V Postup před zahájením řízení

§ 57 Přijímání oznámení

Správní úřad je povinen přijímat oznámení o skutečnostech odůvodňujících zahájení řízení z moci úřední. Pokud o to oznamovatel požádá, je správní úřad povinen sdělit mu ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy oznámení obdržel, jak s ním naložil, zejména zda vedlo k zahájení řízení nebo k odložení věci. Proti tomu, že neobdržel sdělení, nebo proti jeho obsahu je oznamovatel oprávněn podat procesní stížnost.

§ 58 Předběžné úkony správního úřadu

(1) K prověření oznámení, ostatních podnětů a vlastních zjištění, která by mohla být důvodem k zahájení řízení z moci úřední, opatřuje správní úřad potřebné podklady a nezbytná vysvětlení. Není-li důvodná obava, že potřebné skutečnosti nebude možno později zjistit vůbec, nebo jen s velkými obtížemi, sepíše se záznam o podání vysvětlení (§ 28).

(2) Správní úřad vyrozumí o provedených předběžných úkonech bez zbytečného odkladu osobu, které se oznámení, jiný podnět, vlastní zjištění správního úřadu nebo zjištěná skutečnost týká. Správní úřad osobu nevyrozumí, jestliže by tím mohl být ohrožen účel předběžného úkonu nebo účel řízení, popřípadě ji nevyrozumí, dokud takové nebezpečí nepomine.

§ 59 Zajištění důkazu

(1) Před zahájením řízení lze z moci úřední nebo na požádání toho, kdo by byl účastníkem, zajistit důkaz, je-li důvodná obava, že později jej nebude možno provést vůbec nebo jen s velkými obtížemi, a jestliže lze důvodně předpokládat, že provedení tohoto důkazu může podstatně ovlivnit obsah správního aktu. O zajištění důkazu vydá správní úřad usnesení, které se oznamuje osobám, jichž se přímo dotýká.

(2) K zajištění důkazu je příslušný správní úřad, který by byl příslušný k řízení, nebo správní úřad, v jehož obvodu je ohrožený důkazní prostředek.

(3) Nehrozí-li nebezpečí z prodlení, mají ti, kdo by byli účastníky a jsou správnímu úřadu známi, právo být přítomni u zajištění důkazu a vyjádřit se k němu.

(4) O zajištění důkazu se sepisuje protokol. Provedení důkazu tímto protokolem se řídí ustanovením § 75 odst. 6. Nelze-li zajistit samotnou listinu, pořídí se její kopie, kterou správní úřad opatří ověřovací doložkou. Má-li být zajištěn důkaz znaleckým posudkem, je postup před zahájením řízení omezen na ustanovení znalce s tím, že znalecký posudek bude čten, popřípadě znalec vyslechnut až v průběhu řízení.

§ 60

Předběžná informace

(1) Každý může požadovat od správního úřadu, který je příslušný vydat správní akt nebo podmiňující správní akt, aby mu poskytl v písemné formě předběžnou informaci o tom,

- a) zda lze určitý záměr uskutečnit jen za předpokladu vydání správního aktu nebo podmiňujícího správního aktu,
- b) podle jakých hledisek bude posuzovat žádost o vydání správního aktu nebo podmiňujícího správního aktu.

(2) Předběžná informace se nemůže týkat řešení předběžných otázek (§ 79). Doba platnosti předběžné informace může být správním úřadem omezena.

(3) V téže věci lze předběžnou informaci požadovat jen jednou. Požadovat předběžnou informaci lze i po zahájení řízení.

§ 61

Odložení věci

(1) Správní úřad věc usnesením odloží v případě, že

- a) vůči němu byl učiněn úkon, který zjevně není podáním nebo z něj nelze zjistit, kdo jej učinil,
- b) bylo učiněno podání, jehož vyřízení není v pravomoci žádného správního úřadu, nebo
- c) po provedení předběžných úkonů správní úřad seznal, že není důvod k zahájení řízení z moci úřední.

(2) Usnesení o odložení věci se oznamuje osobě, jíž se týká.

Hlava VI

Průběh řízení v prvním stupni

Díl 1

Zahájení řízení

§ 62

Zahájení řízení o žádosti

(1) Řízení o žádosti je zahájeno dnem, kdy žádost nebo jiný návrh, kterým se zahajuje řízení (dále jen „žádost“) došla věcně a místně příslušnému správnímu úřadu.

(2) Pokud ze zákona nebo z povahy věci vyplývá, že žádost může podat jen více žadatelů společně, není třeba, aby podání byla učiněna současně. Pro zahájení řízení je rozhodné, kdy tak učinil poslední z nich; správní úřad o zahájení řízení ostatní žadatele vyrozumí.

(3) Stanoví-li zákon, že má význam předstih žádosti, vyznačí správní úřad časový údaj o jejím doručení ve dnech, hodinách a minutách. Jestliže bylo více žádostí doručeno prostřednictvím poštovních zásilek současně, rozhoduje údaj o tom, kdy byla poštovní zásilka obsahující žádost podána. V pochybnostech mají přednost žádosti předané správnímu úřadu osobně. Nelze-li předstih žádosti určit podle předchozích ustanovení, určí se losem.

§ 63 Žádost

(1) Žádost musí mít náležitosti uvedené v § 48 odst. 2 a musí obsahovat návrh, jak má správní úřad rozhodnout. Žadatel je dále povinen označit další jemu známé účastníky.

(2) Nemá-li žádost předepsané náležitosti nebo trpí-li jinými vadami, pomůže správní úřad žadateli nedostatky na místě odstranit nebo jej vyzve k jejich odstranění, poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu, poučí jej o následcích neodstranění nedostatků v této lhůtě a současně přeruší řízení (§ 87).

§ 64 Zahájení řízení z moci úřední

(1) Řízení z moci úřední je zahájeno dnem, kdy správní úřad oznámil zahájení řízení účastníku uvedenému v § 37 odst. 1 doručením oznámení nebo ústním prohlášením a není-li správnímu úřadu tento účastník znám, kterémukoliv jinému účastníku. Oznámení musí obsahovat označení správního úřadu, předmět řízení, jméno, příjmení, funkci nebo služební číslo a podpis oprávněné úřední osoby.

(2) Jestliže je v řízení z moci úřední více účastníků uvedených v § 37 odst. 1, má pro zahájení řízení význam oznámení o zahájení řízení prvním z nich. Těm z nich, kterým se nepodařilo zahájení řízení oznámit, ustanoví správní úřad opatrovníka. Usnesení o ustanovení opatrovníka se doručuje veřejnou vyhláškou.

(3) V řízení navazujícím na výkon správního dozoru, prováděný týměž správním úřadem, lze oznámení o zahájení řízení z moci úřední učinit na místě, kde je dozor prováděn.

§ 65

(1) O zahájení řízení je správní úřad povinen uvědomit bez zbytečného odkladu všechny jemu známé účastníky.

(2) O tom, že probíhá řízení, musí být uvědomen i ten, kdo se stal účastníkem až po jeho zahájení, a to bezodkladně, jakmile se o tom správní úřad dozví. To neplatí v případě, že sám dal ke vstupu do řízení podnět.

(3) Těm účastníkům, kterým se nepodařilo zahájení řízení oznámit, se oznamuje veřejnou vyhláškou. Totéž platí o uvědomení o probíhajícím řízení.

(4) Oznámení o zahájení řízení lze vedle postupu podle odstavců 1 a 2 zveřejnit též na úřední desce správního úřadu.

Překážky řízení

§ 66

(1) Jestliže u některého správního úřadu bylo zahájeno řízení, nemůže v téže věci z téhož důvodu probíhat jiné řízení.

(2) Totéž právo nelze přiznat a tutéž povinnost nelze uložit téže osobě z téhož důvodu vícekrát.

Díl 2

Zvláštní formy řízení a jednání

§ 67

Ústní jednání

(1) Řízení se vede písemně, pokud zákon nestanoví jinak.

(2) Ústní jednání nařídí správní úřad v případech, kdy to stanoví zákon, a dále tehdy, jestliže je to ke splnění účelu řízení a uplatnění práv účastníků nezbytné. Nehrozí-li nebezpečí z prodlení, uvědomí správní úřad o ústním jednání účastníky nejméně s pětidenním předstihem. Tuto povinnost nemá vůči účastníku, který se práva účasti na ústním jednání vzdal.

(3) Ústní jednání je neveřejné, pokud zákon nestanoví nebo správní úřad neurčí, že je jednání nebo jeho část veřejné. Při určování veřejnosti ústního jednání dbá správní úřad na ochranu utajovaných skutečností a na ochranu práv účastníků, zejména práva na ochranu osobnosti, jakož i na ochranu mravnosti. Z důvodu ochrany mravnosti mohou být z účasti na ústním jednání vyloučeny nezletilé osoby. Jestliže účastník uvedený v § 37 odst. 1 trvá na veřejném ústním jednání, nařídí se veřejné ústní jednání vždy, pokud tím nemůže být způsobena újma ostatním účastníkům.

§ 68

Výběrové řízení

(1) Řízení o žádosti o přiznání práva, které se uděluje též ve veřejném zájmu, o něž se může ucházet více zájemců, než kterým lze vyhovět, jakož i řízení, o němž to stanoví zvláštní zákon, se provádí formou výběru nejlepší žádosti, popřípadě nejlepších žádostí (dále jen „výběrové řízení“).

(2) Výběrové řízení se vyhláší podle § 32 a též prostřednictvím hromadných informačních prostředků. Lze je vyhlásit i jiným vhodným a účinným způsobem, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. Spolu s vyhlášením výběrového řízení se zveřejňují pravidla pro výběr nejlepší žádosti, popřípadě další předpoklady přiznání práva. Lhůta k podávání žádostí nesmí být kratší než 30 dnů. K žádostem došlým po uplynutí lhůty se nepřihlíží. Zmeškání lhůty nelze prominout.

(3) Jestliže je podána žádost ve věci, ve které se má konat výběrové řízení, které dosud nebylo vyhlášeno, správní úřad řízení o této žádosti usnesením přeruší a současně informuje žadatele o tom, že bude vyhlášeno výběrové řízení. Usnesení se oznamuje pouze žadateli.

(4) Účastníkům je povoleno nahlížet do spisu až po uplynutí lhůty pro podávání žádostí. Změna žádosti se nepřipouští.

(5) O výběru nejlepší žádosti, popřípadě nejlepších žádostí, rozhodne v případě, kdy dojde větší počet žádostí, než lze vybrat, správní úřad na základě doporučení komise, jmenované vedoucím správního úřadu, která musí být nejméně tříčlenná. Komise se usnáší většinou hlasů všech svých členů; to neplatí pro správní úřad, který je kolegiálním orgánem. Ustanovení § 20 platí pro komisi obdobně.

(6) Lhůta k vydání správního aktu (§ 94) začíná běžet uplynutím lhůty pro podání žádostí. Vybrané žádosti, popřípadě vybraným žádostem, správní úřad vyhoví, ostatní žádosti zamítne.

(7) V řízeních, v nichž jsou s přípravou žádosti spojeny značné náklady, může v zájmu hospodárnosti správní úřad vyhlásit výběrové řízení o zjednodušené žádosti. Ve vyhlášení uvede její náležitosti. Žadatele, jejichž zjednodušené žádosti byly vybrány, vyzve správní úřad k doplnění zbývajících náležitostí žádosti a určí jim k tomu přiměřenou lhůtu. Uplynutím této lhůty je zahájeno řízení o žádosti. Jinak se ustanovení předchozích odstavců použijí obdobně.

§ 69

Řízení s velkým počtem účastníků

(1) Nestanoví-li zvláštní zákon jinak, rozumí se řízením s velkým počtem účastníků řízení s více než 50 účastníky.

(2) Účastníky v řízení s velkým počtem účastníků lze uvědomit o zahájení řízení veřejnou vyhláškou. Řízení je zahájeno uplynutím lhůty stanovené ve veřejné vyhlášce, která nesmí být kratší než 15 dnů ode dne vyvěšení veřejné vyhlášky na úřední desce.

(3) V řízení s velkým počtem účastníků lze výzvu podle § 47 odst. 3 pro účastníky podle § 37 odst. 2 nahradit zveřejněním konceptu výrokové části a odůvodnění správního aktu s uvedením v jaké lhůtě, kde a jakým způsobem lze proti konceptu podávat námitky a navrhopat doplnění řízení.

(4) Pokud je v řízení s velkým počtem účastníků ustanovován opatrovník, může být jedna osoba ustanovena opatrovníkem pro více účastníků, nejsou-li zájmy jednotlivých opatrovanců ve zjevném rozporu.

§ 70 Společné řízení

(1) Správní úřad může na požádání účastníka nebo z moci úřední usnesením spojit různá řízení, k nimž je příslušný, pokud se týkají téhož předmětu řízení nebo spolu jinak věcně souvisejí anebo se týkají týchž účastníků, nebrání-li tomu povaha věci, účel řízení anebo ochrana práv nebo oprávněných zájmů účastníka. Spojit řízení lze i v průběhu řízení za předpokladu, že tím nevznikne nebezpečí újmy některému z účastníků.

(2) Správní úřad vede společné řízení i o společné žádosti více žadatelů nebo o společné žádosti týkající se téhož předmětu řízení nebo jinak věcně souvisejících otázek, jakož i o vydání správního aktu a podmiňujícího správního aktu, je-li k vydání obou příslušný.

(3) K urychlení řízení nebo z jiného důležitého důvodu lze řízení o jednotlivých otázkách usnesením vyloučit ze společného řízení a rozhodnout o nich samostatně. Do spisu, který se zakládá v řízení, které bylo vyloučeno, se zařadí kopie všech částí spisu vedeného ve společném řízení týkající se otázky, o níž se vede řízení, které bylo vyloučeno.

(4) Usnesení podle odstavců 1 a 3 se pouze poznamená do spisu.

(5) Otázka účastenství se pro účely uplatnění § 37 odst. 1 ve společném řízení posuzuje tak, jako kdyby řízení probíhala samostatně.

§ 71 Vydání správního aktu na místě

- (1) Oprávněné úřední osoby mohou ukládat správním aktem povinnosti na místě
- a) hrozí-li bezprostřední nebezpečí životu nebo zdraví osob anebo jsou-li bezprostředně ohroženy majetkové hodnoty velkého rozsahu,
 - b) je-li důvodná obava, že by se osoba, již má být uložena povinnost, vyhýbala jejímu splnění,
 - c) jde-li o uložení záruky za splnění povinnosti (§ 83), předběžného opatření (§ 84), nebo pořádkového opatření (§ 85 a § 86), nebo
 - d) v řízení navazujícím na výkon správního dozoru.

(2) Předpokladem uložení povinnosti na místě je zjištění stavu věci (§ 4). Správní akt se vyhláší ústně, jeho písemné vyhotovení se doručuje bez zbytečného odkladu dodatečně. S výjimkou rozhodnutí o uložení pořádkové pokuty nemá odvolání nebo rozklad proti takto vyhlášenému správnímu aktu odkladný účinek. O ústním vyhlášení správního aktu se vždy vydá na místě písemné potvrzení (§ 90 odst. 4), které obdrží účastník. Správní akt se považuje za doručený právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě, která je účastníkem, převzala-li jej osoba, která je oprávněna za právnickou osobu nebo za podnikající fyzickou osobu při řízení na místě jednat. Tato osoba potvrdí převzetí správního aktu svým podpisem. Odmítne-li tato osoba seznámit se s obsahem správního aktu nebo převzít jeho písemné vyhotovení anebo potvrdit svým podpisem převzetí, poznamenají se tyto skutečnosti do spisu.

(3) Oprávněná úřední osoba musí při řízení na místě zvýšenou měrou dbát, aby byly šetřeny práva a oprávněné zájmy účastníků a aby se nad nezbytnou míru nezasahovalo do jejich práv.

(4) Ustanovení předchozích odstavců se nevztahují na vydání příkazu na místě (§ 98 odst. 5).

Díl 3 Podklady správního aktu

§ 72

(1) Podklady pro vydání správního aktu tvoří zejména návrhy účastníků, důkazy, skutečnosti známe správnímu úřadu z úřední činnosti, podklady od jiných správních úřadů nebo orgánů veřejné moci, jakož i skutečnosti obecně známe.

(2) Žadatel předkládá zákonem stanovené podklady. Ostatní podklady pro vydání správního aktu opatřuje správní úřad. Jestliže to nemůže ohrozit účel řízení, může správní úřad na požádání účastníka připustit, aby podklady pro vydání správního aktu za něj opatřil tento účastník. Účastníci jsou povinni poskytovat správnímu úřadu při opatřování podkladů pro vydání správního aktu veškerou potřebnou součinnost.

(3) Správní úřad je povinen zjistit všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu. V řízení, v němž má být z moci úřední uložena povinnost, je správní úřad povinen i bez návrhu zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch toho, komu má být povinnost uložena.

(4) Pokud zákon nestanoví, že některý podklad je pro správní úřad závazný, hodnotí správní úřad podklady, zejména důkazy, podle své úvahy.

Dokazování

§ 73

(1) K provedení důkazů lze užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci (§ 4), a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy. Jde zejména o listiny, ohledání, svědeckou výpověď a znalecký posudek.

(2) O provádění důkazů mimo ústní jednání musí být účastníci včas vyrozuměni nehrozí-li nebezpečí z prodlení. Tuto povinnost nemá správní úřad vůči účastníkovi, který se práva účasti při dokazování vzdal.

§ 74

(1) Účastníci jsou povinni označit důkazy na podporu svých tvrzení. Správní úřad není návrhy účastníků vázán, vždy však provede důkazy, které jsou potřebné ke zjištění stavu věci (§ 4).

(2) Při rozhodování sporů o právo podle zvláštních zákonůError: Reference source not found) vychází správní úřad z důkazů, které byly navrženy účastníky. Pokud důkazy navržené stranami sporu nepostačují ke zjištění stavu věci (§ 4), může správní úřad provést i jiné důkazy.

§ 75 Důkaz listinou

(1) Správní úřad může usnesením uložit tomu, kdo má listinu potřebnou k provedení důkazů, aby ji předložil. Usnesení se oznamuje pouze osobě, které ukládá povinnost.

(2) Předložení listiny nelze žádat nebo může být odepřeno z důvodů, pro které nesmí být vyslechnut svědek nebo pro které je svědek oprávněn odepřít výpověď (§ 77 odst. 2 až 4).

(3) Listiny vydané soudy České republiky nebo jinými státními orgány nebo orgány územních samosprávných celků v mezích jejich pravomoci, jakož i listiny, které jsou zvláštními zákony prohlášeny za veřejné, potvrzují, že jde o prohlášení orgánu, který listinu vydal, a není-li dokázán opak, i pravdivost toho, co je v nich osvědčeno nebo potvrzeno.

(4) Pokud mezinárodní smlouva, která je součástí právního řádu, nestanoví jinak, musí být pravost úředních razítek a podpisů na veřejných listinách vydaných orgány cizích států ověřena k tomu příslušnými orgány.

(5) Předložení listiny je v případech a za podmínek stanovených zvláštním zákonem možné nahradit čestným prohlášením účastníka nebo svědeckou výpovědí.

(6) O provedení důkazu listinou se učiní záznam do spisu. Za přítomnosti účastníků nebo zúčastněných osob, anebo účastní-li se úkonu veřejnost, se důkaz listinou provede tak, že se listina přečte.

§ 76 Důkaz ohledáním

(1) Vlastník nebo uživatel věci nebo ten, kdo má věc u sebe, je povinen předložit správnímu úřadu předmět ohledání nebo strpět ohledání na místě.

(2) Ohledání nelze provést nebo může být osobou uvedenou v odstavci 1 odepřeno z důvodů, pro které nesmí být vyslechnut svědek nebo pro které je svědek oprávněn odepřít výpověď (§ 77 odst. 2 až 4).

(3) O místním ohledání vyrozumí správní úřad též toho, kdo je oprávněn s předmětem ohledání nakládat.

§ 77 Důkaz svědeckou výpovědí

(1) Každý je povinen vypovídat jako svědek; musí vypovídat pravdivě a nesmí nic zamlčet.

(2) Svědek nesmí být vyslýchán o utajovaných skutečnostech chráněných zvláštním zákonem, jež je povinen zachovat v tajnosti, ledaže byl této povinnosti příslušným orgánem zproštěn.

(3) Svědek nesmí být vyslýchán též tehdy, jestliže by svou výpovědí porušil státem uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže byl této povinnosti příslušným orgánem nebo tím, v jehož zájmu tuto povinnost má, zproštěn.

(4) Výpověď může odepřít ten, kdo by jí způsobil nebezpečí trestního stíhání nebo stíhání za přestupek nebo jiný správní delikt sobě nebo osobě blízké.²⁶⁾

(5) Správní úřad poučí svědka před výsledkem o důvodech, pro které nesmí být vyslýchán, o právu odepřít výpověď, o jeho povinnosti vypovídat pravdivě a nic nezamlčet a o právních následcích nepravdivé nebo neúplné výpovědi.

§ 78

Důkaz znaleckým posudkem

Závisí-li rozhodnutí na posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí, které nemají oprávněné úřední osoby, a jestliže odborné posouzení skutečností nelze opatřit od jiného správního úřadu, ustanoví správní úřad usnesením znalce. Usnesení se oznamuje pouze znalci. O zamýšleném ustanovení znalce, popřípadě o ustanovení znalce správní úřad účastníky vhodným způsobem vyrozumí. Správní úřad znalci uloží, aby posudek vypracoval písemně a předložil mu jej ve lhůtě, kterou současně určí. Může znalce také vyslechnout.

Předběžné otázky

§ 79

(1) Jestliže vydání správního aktu závisí na řešení otázky, kterou nepřísluší správnímu úřadu rozhodnout a která nebyla dosud pravomocně vyřešena, správní úřad

- a) může dát podnět k zahájení řízení před příslušným správním úřadem nebo jiným orgánem veřejné moci; v případech stanovených zákonem je správní úřad povinen takový podnět dát, nebo
- b) může vyzvat účastníka, aby podal žádost o zahájení řízení před příslušným správním úřadem nebo jiným orgánem veřejné moci ve lhůtě, kterou správní úřad určí, nebo
- c) si o ní může učinit úsudek; správní úřad si však nemůže učinit úsudek o tom, zda byl spáchán trestný čin, přestupek nebo jiný správní delikt a kdo za něj odpovídá, ani o otázkách osobního stavu.

(2) Probíhá-li před příslušným správním úřadem nebo před příslušným jiným orgánem veřejné moci řízení o předběžné otázce nebo jestliže dal správní úřad k takovému řízení podnět podle odstavce 1 písm. a) či učinil výzvu podle odstavce 1 písm. b), vyčká správní úřad jeho výsledku. Pokud řízení na podnět správního úřadu nebylo zahájeno nebo účastník nepodal žádost o zahájení řízení v určené lhůtě, může správní úřad pokračovat v řízení.

(3) Pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu, popřípadě rozhodnutím vykonatelným bez ohledu na právní moc, o předběžné otázce je správní úřad vázán.

(4) Jestliže vydání správního aktu závisí na řešení otázky, k jejímuž řešení je správní úřad příslušný, kterou však nelze rozhodnout ve společném řízení, provede správní úřad nejprve

²⁶⁾ § 116 občanského zákoníku.

řízení o této předběžné otázce, je-li oprávněn zahájit řízení z moci úřední, popřípadě vyzve toho, kdo je oprávněn podat žádost, aby tak učinil.

Díl 4 Zajištění účelu a průběhu řízení

§ 80

Správní úřad užije zajišťovací prostředky uvedené v § 81 až 86 v případech, kdy to vyžaduje, a v rozsahu, v jakém to vyžaduje zajištění průběhu a účelu řízení.

§ 81 Předvolání

Správní úřad předvolá osobu, jejíž osobní účast při úkonu v řízení je nutná. Předvolání musí být písemné a doručuje se do vlastních rukou s dostatečným, zpravidla nejméně pětidenním předstihem. V předvolání musí být uvedeno kdo, kdy, kam, v jaké věci a z jakého důvodu se má dostavit a jaké jsou právní následky v případě, že se nedostaví. Předvolaný je povinen dostavit se včas na určené místo (§ 21 odst. 2) a nemůže-li tak ze závažných důvodů učinit, bezodkladně se správnímu úřadu omluvit s uvedením důvodů.

§ 82 Předvedení

(1) Jestliže se účastník nebo svědek bez náležité omluvy nebo bez dostatečných důvodů nedostaví na předvolání, bude na základě usnesení správního úřadu předveden. Písemné vyhotovení usnesení se doručuje orgánům, které mají provést předvedení.

(2) Úřední osoby, které plní úkoly těchto orgánů, doručí usnesení předváděnému.

(3) Předvedení zajišťuje na požádání správního úřadu Policie České republiky nebo jiný ozbrojený sbor, o němž to stanoví zvláštní zákon. V řízení před orgány obcí zajišťuje předvedení též obecní policie.

§ 83 Záruka za splnění povinnosti

(1) Může-li to přispět k zajištění účelu řízení, může správní úřad na požádání účastníka přijmout, nebo v případech stanovených zvláštním zákonem účastníku uložit povinnost, aby složil peněžitou nebo nepeněžitou záruku za splnění povinnosti, která mu může být v řízení uložena.

(2) Může-li to přispět k zajištění účelu řízení, může správní úřad v řízení o žádosti na požádání žadatele přijmout nebo v případech stanovených zvláštním zákonem žadateli uložit povinnost, aby složil peněžitou nebo nepeněžitou záruku za splnění povinnosti, která mu

vznikne v důsledku využití oprávnění ze správního aktu. Nesloží-li žadatel v určené lhůtě záruku, kterou správní úřad na jeho požádání přijal, správní úřad řízení zastaví.

(3) Odvolání proti rozhodnutí o přijetí nebo uložení záruky nemá odkladný účinek. Výše uložené peněžité záruky nebo hodnota nepeněžité záruky nesmí být v nápadném nepoměru k rozsahu povinnosti, jejíž uložení lze očekávat.

(4) Záruka se vrací, byla-li uložena povinnost splněna, jakož i v případě, že v řízení povinnost uložena nebyla. Není-li povinnost, zajištěná zárukou, ve lhůtě splněna, peněžitá záruka propadne ve prospěch toho, kdo by byl oprávněn z exekuce.

(5) Jde-li o nepeněžitou záruku, rozhodne správní úřad o uspokojení této pohledávky prodejem záruky podle zvláštního zákona.²⁷⁾ Případný přebytek bude po odečtení nákladů ocenění²⁸⁾ a prodeje vrácen tomu, kdo záruku složil.

§ 84

Předběžné opatření

(1) Správní úřad může účastníku nebo jiné osobě z moci úřední nebo na požádání účastníka nařídit před vydáním správního aktu předběžné opatření. Předběžným opatřením lze účastníku přikázat, aby něco vykonal, něčeho se zdržel nebo něco strpěl, anebo zajistit věc, která může sloužit jako důkazní prostředek nebo věc, která může být předmětem exekuce.

(2) O návrhu na předběžné opatření musí být rozhodnuto do 10 dnů. Rozhodnutí se oznamuje jen tomu, koho se týká, popřípadě též jinému účastníku, který o jeho vydání požádal. Odvolání proti rozhodnutí o nařízení předběžného opatření nemá odkladný účinek.

(3) Správní úřad rozhodnutím zruší předběžné opatření bezodkladně poté, co pomine důvod, pro který bylo nařízeno. Neučiní-li tak, pozbývá předběžné opatření účinnosti dnem, kdy se správní akt ve věci stal vykonatelným.

(4) Osoba, které bylo oznámeno rozhodnutí o zajištění věci, je povinna tuto věc správnímu úřadu vydat. Není-li věc v určené lhůtě správnímu úřadu vydána, může být tomu, kdo ji má u sebe, odňata. O vydání nebo odnětí zajištěné věci se sepíše protokol, v němž se uvede též popis zajištěné věci. Osobě, která věc vydala, nebo již byla věc odňata, vystaví správní úřad nebo úřední osoba provádějící odnětí věci potvrzení. Pozbylo-li předběžné opatření účinnosti, vrátí se věc osobě, které byla zajištěna, nemůže-li být předmětem exekuce.

Pořádková opatření

§ 85

Pořádková pokuta

(1) Tomu, kdo učiní urážlivé podání nebo závažně ztěžuje postup řízení tím, že se nedostaví bez vážného důvodu na předvolání ke správnímu úřadu, ruší přes předchozí napomenutí pořádek nebo neuposlechne pokynu úřední osoby, anebo tomu, kdo se přes předchozí napomenutí chová urážlivě k úřední osobě při výkonu její úřední činnosti, může

²⁷⁾ Občanský soudní řád.

²⁸⁾ Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku), ve znění zákona č. 121/2000 Sb.

správní úřad rozhodnutím uložit pořádkovou pokutu až do výše 50 000 Kč. Při stanovení výše pokuty musí být dbáno, aby nebyla v hrubém nepoměru k závažnosti následku, který byl způsoben a k významu předmětu řízení. Pořádkovou pokutu lze ukládat i opakovaně. Příjem z pořádkových pokut je příjmem státního rozpočtu; uložil-li pořádkovou pokutu správní úřad, který není organizační složkou státu, je příjmem z pořádkových pokut příjmem jeho rozpočtu.

(2) Účastníkem řízení o uložení pořádkové pokuty je pouze osoba, které má být pořádková pokuta uložena. Prvním úkonem v řízení ve věci uložení pořádkové pokuty je vydání rozhodnutí. Odkladný účinek odvolání proti rozhodnutí o uložení pořádkové pokuty nelze vyloučit.

(3) Pravomocně uloženou pořádkovou pokutu může správní úřad, který ji uložil, rozhodnutím prominout za podmínek uvedených v § 136 odst. 1 písm. d) nebo snížit.

§ 86

Vykázání z místa konání úkonu

(1) Toho, kdo nepřístojným chováním ruší pořádek při ústním jednání nebo místním šetření, popřípadě při jiném úkonu, může správní úřad po předchozím upozornění z místa, kde se úkon koná, vykázat. Usnesení se vyhláší ústně. Správní úřad poučí vykazovanou osobu o následcích jeho neuposlechnutí. Vykázání vynucují tytéž orgány, které provádějí předvedení (§ 82).

(2) Jestliže úkon není uskutečňován v úředních místnostech správního úřadu, nelze z místa úkonu vykázat osobu, která má právo užívat prostor, kde se úkon koná.

Díl 5

Přerušení řízení a zastavení řízení

Přerušení řízení

§ 87

- (1) Správní úřad usnesením přeruší řízení
- současně s výzvou k odstranění nedostatků žádosti (§ 63 odst. 2),
 - současně s výzvou k zaplacení správního poplatku, který je spojen s určitým úkonem v řízení a určením lhůty k jeho zaplacení; v řízení pokračuje, jakmile mu byl předložen doklad o tom, že správní poplatek byl zaplacen,
 - jestliže se dozvěděl, že bylo zahájeno nebo že probíhá jiné řízení o vydání podmiňujícího správního aktu (§ 36 odst. 1 písm. a) nebo
 - probíhá-li řízení o předběžné otázce nebo jestliže dal správní úřad k takovému řízení podnět podle (§ 79 odst. 1 písm. a) či učinil výzvu podle § 79 odst. 1 písm. b), anebo v něm učinil úkon (§ 79 odst. 3); pro účely tohoto ustanovení se úkon správního úřadu považuje za učiněný i tehdy, jestliže byla písemnost předána k doručení podle § 29, popřípadě správní úřad sám učinil úkon k jejímu doručení, popřípadě byla písemnost vyvěšena na úřední desce,
 - jestliže byla podána žádost ve věci, ve které se má konat výběrové řízení, které dosud nebylo vyhlášeno (§ 68 odst. 3); v řízení o této žádosti pokračuje v rámci výběrového řízení.

(2) Správní úřad může přerušit řízení do doby ustanovení opatrovníka procesně nezpůsobilému účastníku.

(3) V řízení o žádosti přeruší správní úřad řízení na požádání žadatele; jestliže je žadatelů více, může tak učinit jen za podmínky, že s přerušením všichni souhlasí.

(4) V řízení z moci úřední může správní úřad, není-li to v rozporu s veřejným zájmem, z důležitých důvodů přerušit řízení na požádání účastníka, pokud s tím všichni účastníci uvedení v § 37 odst. 1 písm. b) souhlasí.

(5) Řízení lze přerušit na dobu nezbytně nutnou. Při postupu podle odstavců 3 a 4 přihlíží správní úřad při určení doby přerušení k návrhu účastníka.

§ 88

(1) Po dobu přerušení řízení lhůty podle tohoto zákona neběží. Správní úřady i účastníci mohou činit úkony, které vedou k odstranění důvodů přerušení řízení a úkony, které lze činit před zahájením řízení. Správní úřad nenařizuje ústní jednání, neprovádí dokazování a nevydává správní akt ve věci.

(2) Správní úřad pokračuje v řízení, jakmile odpadne překážka, pro kterou bylo řízení přerušeno, nebo uplyne lhůta určená správním úřadem podle § 87 odst. 3 nebo 4. Bylo-li řízení přerušeno podle § 87 odst. 3 nebo 4, může správní úřad pokračovat v řízení na požádání účastníka, který požádal o jeho přerušení. O tom, že v řízení pokračuje, správní úřad vyrozumí účastníky a provede o tom záznam do spisu.

Zastavení řízení

§ 89

- (1) Řízení o žádosti správní úřad usnesením zastaví, jestliže
- a) žadatel vzal svou žádost zpět; jestliže je žadatelů více, musí se zpětvzetím souhlasit všichni žadatelé,
 - b) žadatel neodstranil v určené lhůtě podstatné vady žádosti, které brání pokračování v řízení,
 - c) žadatel v určené lhůtě nezaplatil poplatek, který byl spojen s určitým úkonem v řízení,
 - d) správní úřad zjistí, že u některého správního úřadu již bylo zahájeno řízení v téže věci (§ 66),
 - e) byl vydán podmiňující správní akt, který znemožňuje vyhovět žádosti,
 - f) žadatel nesložil v určené lhůtě záruku za splnění povinnosti, která by mu vznikla v důsledku využití oprávnění ze správního aktu, kterou správní úřad na jeho požádání přijal (§ 83 odst. 2),
 - g) žadatel zemřel nebo zanikl, pokud v řízení nepokračují právní nástupci nebo pokud není více žadatelů, nebo zanikla věc nebo právo, kterého se řízení týká; řízení je zastaveno dnem, kdy se správní úřad o úmrtí nebo zániku žadatele nebo o zániku věci nebo práva dozvěděl,
 - h) žádost se stala zjevně bezpředmětnou.

(2) Řízení vedené z moci úřední správní úřad usnesením zastaví, jestliže zjistí, že u některého správního úřadu již bylo zahájeno řízení v téže věci, nebo jestliže v řízení, ve kterém nemohou pokračovat právní nástupci, odpadl jeho důvod, zejména jestliže účastník zemřel nebo zanikl, nebo zanikla věc nebo právo, které se řízení týká. Toto usnesení se pouze poznamená do spisu.

(3) Další důvody zastavení řízení stanoví § 120 odst. 3, § 122 odst. 2 písm. a) a odst. 8, § 124 odst. 1, § 129 odst. 5, § 132 odst. 1 a 2, § 137 odst. 4 a § 145 odst. 2.

Díl 6 Správní akt

§ 90 Obsah a forma správního aktu

- (1) Správní akt musí být dostatečně obsahově určitý.
- (2) Správní úřad může správním aktem přiznat jiné právo nebo více práv, než se žadatel domáhá, pouze tehdy, jestliže řízení bylo možno zahájit i z moci úřední.
- (3) Správní akt se vyhotovuje v písemné formě. Správní akt se nevyhotovuje písemně, stanoví-li tak tento nebo zvláštní zákon; výroková část takového správního aktu, podstatné části jeho odůvodnění a poučení o opravném prostředku se pouze vyhlásí a poznamená do spisu.
- (4) Ústně vyhlášený správní akt správní úřad potvrdí písemně, jestliže účastník písemné potvrzení požaduje. Písemné potvrzení obsahuje pouze výrokovou část správního aktu (§ 91 odst. 2) a další náležitosti uvedené v § 92. V zákonem stanovených případech se však dodatečně doručuje písemné vyhotovení ústně vyhlášeného správního aktu (§ 71 odst. 2).

§ 91 Náležitosti správního aktu

- (1) Správní akt obsahuje výrokovou část, odůvodnění a poučení účastníků.
- (2) Ve výrokové části se uvede řešení otázky, která je předmětem rozhodování, právní ustanovení, podle nichž bylo rozhodováno, a označení účastníků řízení, jimž ze správního aktu vyplývá právo nebo povinnost anebo jichž se přímo dotýká zjišťovaný právní vztah. Účastníci řízení, kteří jsou fyzickými osobami, se označují údaji, umožňujícími jejich identifikaci (§ 26 odst. 2), účastníci řízení, kteří jsou právnickými osobami, se označují názvem a sídlem. Ve výrokové části se uvede lhůta ke splnění ukládané povinnosti, popřípadě též jiné údaje potřebné k jejímu řádnému splnění. Výroková část správního aktu může obsahovat jeden nebo více výroků; výroky mohou obsahovat vedlejší ustanovení.
- (3) V odůvodnění se uvedou důvody vydání správního aktu, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní úřad řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a jak se správní úřad vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům správního aktu.

(4) Odůvodnění správního aktu není třeba, jestliže správní úřad prvního stupně všem účastníkům v plném rozsahu vyhoví.

(5) V poučení se uvede, zda je možné proti správnímu aktu podat odvolání, rozklad, procesní stížnost nebo odpor, popřípadě zda lze správní akt napadnout opravným prostředkem u soudu, v jaké lhůtě je možno tak učinit, jak se tato lhůta počítá, který správní úřad nebo soud o opravném prostředku rozhoduje a u kterého správního úřadu, popřípadě soudu, se opravný prostředek podává.

(6) Pokud odvolání nebo rozklad nemá odkladný účinek, musí být tato skutečnost v poučení uvedena.

§ 92

(1) Písemné vyhotovení správního aktu musí dále obsahovat označení správního úřadu, který správní akt vydal, číslo jednací, datum vyhotovení, otisk úředního razítka, jméno, příjmení, funkci nebo služební číslo a podpis oprávněné úřední osoby. Podpis oprávněné úřední osoby je možno nahradit doložkou „vlastní rukou“ nebo zkratkou „v. r.“ u příjmení oprávněné úřední osoby a doložkou „Za správnost vyhotovení:“, s uvedením jména, příjmení a podpisu úřední osoby, která odpovídá za písemné vyhotovení správního aktu.

(2) Pokud se písemné vyhotovení správního aktu doručuje elektronicky, nahrazuje se podpis a otisk úředního razítka elektronickým podpisem.

§ 93

Opravu zřejmých nesprávností v písemném vyhotovení správního aktu provede usnesením na požádání účastníka nebo z moci úřední správní úřad, který správní akt vydal. Týká-li se oprava výroku správního aktu, vydá o tom správní úřad opravné rozhodnutí. Prvním úkonem správního úřadu ve věci opravy je vydání tohoto rozhodnutí; právo podat odvolání nebo rozklad proti opravnému rozhodnutí má pouze účastník, který jím může být přímo dotčen.

§ 94

Lhůty pro vydání správního aktu

(1) Správní úřad je povinen vydat správní akt bez zbytečného odkladu.

(2) Vydáním správního aktu se rozumí

- a) předání písemného vyhotovení správního aktu k doručení podle § 29; popřípadě jiný úkon k jeho doručení, provádí-li je správní úřad sám,
- b) ústní vyhlášení, pokud má účinky oznámení (§ 95 odst. 1),
- c) vyvěšením veřejné vyhlášky, je-li doručováno podle § 32.

(3) Pokud nelze správní akt vydat neprodleně, je správní úřad povinen vydat správní akt ve lhůtě 30 dnů od zahájení řízení, k níž se připočítává doba

- a) až 30 dnů, jestliže je zapotřebí nařídit ústní jednání nebo místní šetření, je-li třeba někoho předvolat, někoho nechat předvést nebo doručovat veřejnou vyhláškou, protože předchozí pokus o doručení byl neúspěšný, nebo jde-li o zvláště složitý případ,

- b) nutná k provedení dožádání (§ 19 odst. 3), ke zpracování znaleckého posudku nebo k doručení písemnosti do ciziny.

(4) Nedodržení lhůt se nemůže dovolávat ten účastník, který je způsobil.

§ 95

Oznamování správního aktu

(1) Správní akt se oznamuje účastníkům doručením písemného vyhotovení do vlastních rukou nebo ústním vyhlášením. Nestanoví-li zákon jinak, má ústní vyhlášení účinky oznámení pouze v případě, že se účastník současně vzdá nároku na doručení písemného vyhotovení správního aktu. Tato skutečnost se poznamená do spisu.

(2) Pokud se všichni účastníci vzdají nároku na doručení písemného vyhotovení správního aktu, učiní se místo písemného vyhotovení správního aktu pouze záznam do spisu, který obsahuje výrokovou část, odůvodnění, datum vydání, číslo jednací, datum vyhotovení, otisk úředního razítka, jméno, příjmení, funkci nebo služební číslo a podpis oprávněné úřední osoby.

(3) Účastník se může vzdát práva na oznamování všech správních aktů vydaných v řízení, s výjimkou správního aktu ve věci, a práva na vyrozumívání o usneseních poznamenaných do spisu. Pokud se všichni účastníci vzdali práva na oznamování všech usnesení v řízení, usnesení se pouze poznamená do spisu.

§ 96

Správní akt v části věci

(1) Jestliže je to účelné, může správní úřad vydat správní akt v části věci, zejména rozhodne o právních poměrech jen některých účastníků nebo rozhodne jen o některých právech anebo povinnostech, o kterých se v řízení rozhoduje.

(2) Po právní moci správního aktu v části věci vydá správní úřad správní akt, kterým rozhodne o zbytku věci.

§ 97

Vydání dokladu

(1) Pokud správní úřad zcela vyhoví žádosti o přiznání práva, jehož existence se osvědčuje zákonem stanoveným dokladem, lze vydat místo písemného vyhotovení správního aktu pouze tento doklad.

(2) O vydání dokladu se učiní záznam do spisu, který obsahuje náležitosti uvedené v § 95 odst. 3. Namísto odůvodnění se v záznamu uvede seznam podkladů správního aktu.

(3) Dnem převzetí dokladu účastníkem nabývá správní akt právní moci a vykonatelnosti.

(4) Dojde-li ke zrušení správního aktu poté, co nabyl právní moci, pozbývá vydaný doklad platnosti.

§ 98 Příkaz

(1) Povinnost lze v řízení z moci úřední uložit písemným příkazem. Příkaz může správní úřad vydat, považuje-li skutkové zjištění za dostatečné; vydání příkazu může být prvním úkonem v řízení.

(2) Proti příkazu může účastník podat odpor ve lhůtě 8 dnů ode dne oznámení příkazu. Podáním odporu se příkaz ruší a řízení pokračuje. Lhůty pro vydání správního aktu začínají znovu běžet dnem podání odporu. Zpětvzetí odporu není přípustné. Odpor se podává u správního úřadu, který příkaz vydal.

(3) Příkaz má náležitosti správního aktu. Příkaz je v případě, že nebude ve stanovené lhůtě podán odpor, správním aktem ve věci.

(4) V řízení navazujícím na výkon správního dozoru může být podkladem pro vydání příkazu i pouze kontrolní protokol podle zvláštního zákona.²⁹⁾

(5) Je-li účastník přítomen a uzná-li plně důvody vydání příkazu, považuje se stav věci za prokázaný a příkaz lze vydat na místě, pokud uloží povinnost k peněžitému plnění do výše 10 000 Kč nebo povinnost k nepeněžitému plnění, které může účastník uskutečnit ihned na místě. Odůvodnění příkazu lze nahradit vlastnoručně podepsaným prohlášením účastníka, že s uložením povinnosti souhlasí. Podepsáním prohlášení se příkaz stává pravomocným a vykonatelným správním aktem. O této skutečnosti musí být účastník prokazatelně předem poučen.

§ 99 Usnesení

(1) Usnesení je správním aktem, kterým správní úřad rozhoduje v zákonem stanovených případech o vedení řízení, popřípadě o jiných procesních otázkách.

(2) Usnesení podle § 18 odst. 1, § 19 odst. 4, § 38 odst. 1, § 39 odst. 1, § 49 odst. 2 a § 111 odst. 2 lze vydat bez předchozího řízení, jestliže obdobné usnesení bylo tímž správním úřadem podle ustálené rozhodovací praxe vydáno za obdobných skutkových okolností v téže nebo jiné věci. Účinky takového usnesení nastávají jeho vydáním (§ 95 odst. 2).

(3) Usnesení se oznamuje dle § 95, nestanoví-li zákon, že se pouze poznamená do spisu. Usnesení, které se oznamuje dle § 95, nabývá právní moci oznámením prvním z účastníků. O usnesení, které se pouze poznamená do spisu, se účastníci vhodným způsobem vyrozumí; takové usnesení nabývá právní moci poznamenaním do spisu. Výrokovou částí usnesení, které se pouze poznamená do spisu, není správní úřad vázán.

(4) Usnesení, která se týkají příslušnosti správních úřadů, se oznamují též všem správním úřadům, kterých se dotýkají.

(5) Proti usnesení se nelze odvolat.

²⁹⁾ Například zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění zákona č. 166/1993 Sb., zákona č. 148/1998 Sb. a zákona č. 132/2000 Sb.

Procesní stížnost

§ 100

(1) Proti usnesení správního úřadu, které se oznamuje dle § 95, jakož i proti nečinnosti správního úřadu (§ 110) a v dalších případech stanovených zákonem, může účastník podat procesní stížnost, kterou namítá porušení právního předpisu. Proti usnesení lze podat procesní stížnost do 15 dnů od jeho oznámení. Proti usnesení ústředního správního úřadu nebo jeho vedoucího se podává namísto procesní stížnosti ohrazení.

(2) Procesní stížnost musí mít náležitosti podle § 48 odst. 2 a musí v ní být výslovně uvedeno, co účastník správnímu úřadu vytýká. Nebude-li z procesní stížnosti patrné, kdo ji činí, které věci se týká, nebo co se správnímu úřadu vytýká, správní úřad se jí nezabývá.

(3) Účastník podává procesní stížnost u správního úřadu, proti jehož úkonu nebo nečinnosti procesní stížnost směřuje, nestanoví-li zákon jinak. Tento správní úřad může sám procesní stížnosti v plném rozsahu vyhovět usnesením. Neučiní-li tak, postoupí s procesní stížností část spisu nebo její kopii nebo výtah ze spisu, týkající se skutečností, které jsou předmětem procesní stížnosti, spolu se svým stanoviskem, odvolacímu správnímu úřadu.

(4) Odvolací správní úřad vyřídí procesní stížnost tak, že

- a) ji zamítne jako nedůvodnou,
- b) zahájí přezkumné řízení o napadeném usnesení,
- c) učiní opatření potřebná k odstranění nečinnosti,
- d) zkoumá, není-li důvod pro přezkumné řízení týkající se správního aktu ve věci, obnovu řízení, vydání nového správního aktu nebo žalobu k ochraně veřejného zájmu nebo
- e) učiní jiná potřebná opatření.

(5) Je-li důvod pro obnovu řízení nebo vydání nového správního aktu, má se za to, že procesní stížnost byla žádostí o obnovu řízení nebo o nové řízení.

(6) Odvolací správní úřad věc vrátí správnímu úřadu, proti jehož úkonu nebo nečinnosti procesní stížnost směřuje; tento správní úřad je názorem odvolacího správního úřadu vázán. O vyřízení procesní stížnosti vydá odvolací správní úřad vždy usnesení.

(7) Písemnosti týkající se vyřízení procesní stížnosti se zasílají též podřízenému správnímu úřadu, který je založí do spisu.

(8) Podání procesní stížnosti nemá odkladný účinek.

(9) Za účelem prošetření procesní stížnosti činí správní úřad příslušný k jeho vyřízení všechny potřebné úkony. Ustanovení tohoto zákona o zjišťování podkladů pro vydání správního aktu platí pro prošetřování procesní stížnosti přiměřeně.

§ 101

(1) Způsob vyřízení procesní stížnosti se podateli oznámí do 30 dnů od jejího doručení příslušnému správnímu úřadu. Nelze-li lhůtu k oznámení způsobu vyřízení procesní stížnosti

z vážných důvodů dodržet, prodlužuje se o 30 dnů. O tomto postupu musí být účastník vyrozuměn. Ustanovení § 95 platí obdobně.

(2) Podá-li účastník procesní stížnost opakovaně, musí v ní uvést nové skutečnosti, jinak se jí správní úřad nezabývá.

(3) Proti usnesení, jímž byla procesní stížnost vyřízena, nelze podat procesní stížnost.

Právní moc, účinnost a vykonatelnost

§ 102

(1) Nestanoví-li tento zákon jinak, je v právní moci správní akt, který byl oznámen a proti kterému nelze podat odvolání nebo rozklad.

(2) Výroková část pravomocného správního aktu je závazná pro účastníky a pro všechny správní úřady; pro jiné osoby než účastníky je závazná jen v případech stanovených zákonem a v rozsahu v něm uvedeném. Výroková část pravomocného správního aktu o osobním stavu je závazná pro každého. Jestliže je pro práva a povinnosti účastníků určující právo k movité nebo nemovité věci,³⁰⁾ je výroková část pravomocného správního aktu závazná i pro právní nástupce účastníků. Ustanovení tohoto odstavce platí, nestanoví-li zákon jinak.

§ 103

(1) Účinky správního aktu nastávají nabytím právní moci nebo pozdějším dnem, který je v jeho výrokové části uveden. Správní akt ukládající povinnost k plnění je vykonatelný, jestliže je v právní moci a jestliže uplynula lhůta ke splnění povinnosti.

(2) Správní akt nabývá účinků před nabytím právní moci, pokud odvolání nebo rozklad nemá odkladný účinek. Správní akt ukládající povinnost k plnění je předběžně vykonatelný, pokud odvolání nebo rozklad nemá odkladný účinek a jestliže uplynula lhůta ke splnění povinnosti, byla-li stanovena.

§ 104

Doložka právní moci nebo vykonatelnosti

(1) Správní úřad, který vydal správní akt, vyznačí na požádání na jeho písemném vyhotovení, kdy byl správní akt vyhlášen nebo písemnost předána k doručení podle § 29, nebo kdy správní úřad sám učinil úkon k jejímu doručení vůči poslednímu účastníku řízení, a kdy nabyl právní moci, popřípadě vykonatelnosti formou doložky právní moci nebo doložky vykonatelnosti. Jestliže dojde k chybnému vyznačení nebo pozbude-li správní akt právní moci nebo vykonatelnosti, správní úřad to sdělí těm osobám, jimž údaje uvedené ve větě první vyznačil, a učiní o tom oznámení veřejnou vyhláškou.

(2) Proběhlo-li odvolací řízení, vyznačí doložku právní moci nebo doložku vykonatelnosti správní úřad prvního stupně.

³⁰⁾ § 118 až § 121 občanského zákoníku.

Díl 7 Nicotnost

§ 105

(1) Nicotnost správního aktu zjišťuje a rozhodnutím prohlašuje správní úřad nadřízený správnímu úřadu, který nicotný správní akt vydal, pokud

- a) jeho obsahem je uložení povinnosti nebo přiznání práva anebo zjištění a prohlášení právního vztahu, které zákon v dané věci vůbec neumožňuje,
- b) správní úřad nemá k jeho vydání pravomoc nebo je k vydání správního aktu věcně nepříslušný, anebo v řízení, které se týká nemovitosti, místně nepříslušný.

(2) Pokud se důvody nicotnosti týkají jen některého výroku správního aktu nebo jeho vedlejšího ustanovení, je nicotná jen tato část, jestliže z povahy věci nevyplývá, že ji nelze oddělit od ostatního obsahu.

(3) Je-li správní akt nebo jeho jednotlivý výrok nicotný, hledí se na něj tak, že od počátku nebyl závazný (§ 102 odst. 2).

§ 106

(1) Nicotnost se zjišťuje a prohlašuje kdykoliv z moci úřední.

(2) Prohlášení nicotnosti se mohou procesní stížností domáhat účastníci řízení, v němž byl nicotný správní akt vydán, a dále ti, kdož jsou uvedeni v písemném vyhotovení tohoto správního aktu, jakož i právní nástupci všech těchto osob, pokud by byli správním aktem vázáni; jestliže řízení před správním úřadem v důsledku nicotnosti probíhalo jen zdánlivě, platí toto ustanovení obdobně pro osoby, které by byly účastníky, kdyby řízení před správním úřadem probíhalo.

(3) Jestliže správní úřad zjistí při úřední činnosti nebo na základě procesní stížnosti, že jiný správní úřad učinil úkon, který je nicotným správním aktem, dá podnět správnímu úřadu příslušnému k prohlášení nicotnosti. Pokud má nicotný správní akt povahu podmiňujícího správního aktu, vyčká správní úřad rozhodnutí příslušného správního úřadu.

Díl 8 Náklady řízení

§ 107

Náklady řízení jsou zejména hotové výdaje účastníků a jejich zástupců, včetně správního poplatku, ušlý výdělek účastníků a jejich zákonných zástupců, náklady důkazů, tlumočné a odměna za zastupování.

§ 108

(1) Rozhodnutí ve věci nákladů řízení může být ve výrokové části jiného správního aktu nebo v samostatném správním aktu, a to i v průběhu řízení. Rozhodnutí se oznamuje pouze osobám, jichž se týká.

(2) Nestanoví-li zákon jinak, nese správní úřad nebo dotčený orgán a účastník své náklady.

(3) Přímé náklady spojené s provedením dožádaných úkonů, které převýší 100 Kč, hradí správní úřad, který učinil dožádání.

(4) Náklady vzniklé pořizováním kopií částí spisu pro účastníky, jiné osoby a orgány hradí ten, na jehož požádání byly kopie pořízeny.

(5) Prováděcí právní předpis stanoví rozsah, v němž správní úřad hradí hotové výdaje a ušlý výdělek jiným osobám, zejména v souvislosti s výkonem funkce opatrovníka a s opatrováním podkladů pro vydání správního aktu. Nárok na náhradu musí být u správního úřadu uplatněn do 8 dnů poté, co náklady vznikly, jinak zaniká.

(6) Náhrada hotových výdajů a poskytování odměn znalecům a tlumočnickům se řídí zvláštními právními předpisy.

§ 109

(1) Správní úřad uloží povinnost nahradit paušální částkou náklady řízení účastníku, který řízení vyvolal porušením své právní povinnosti. Prováděcí právní předpis stanoví výši paušální částky nákladů řízení a výši paušální částky nákladů řízení ve zvláště složitých případech nebo byl-li přibrán znalec.

(2) Správní úřad může uložit povinnost nahradit náklady řízení, které by jinak nebyly vznikly, tomu, kdo jejich vznik zavinil. Trvá-li účastník v případech stanovených zvláštním zákonem na provedení důkazu, který je spojen s určitými náklady, a správní úřad tento důkaz nepovažuje za nutný ke zjištění stavu věci (§ 4), může jej provést jen tehdy, složí-li účastník zálohu na provedení tohoto důkazu ve výši odpovídající předpokládaným nákladům. Pokud se po provedení důkazu prokáže jeho nezbytnost, záloha se vrátí, jinak správní úřad rozhodne, že záloha nebude vrácena.

(3) Je-li předmětem řízení řešení sporu, přizná správní úřad účastníku, který měl ve věci plný úspěch, náhradu nákladů potřebných k účelnému uplatňování nebo bránění práva proti účastníku, který ve věci úspěch neměl. Měl-li účastník ve věci úspěch jen částečný, může správní úřad náhradu nákladů poměrně rozdělit, popřípadě rozhodnout, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů právo.

(4) V případech hodných zvláštního zřetele lze na požádání výši paušální částky snížit, placení náhrady nákladů prominout, povolit odklad placení nebo placení ve splátkách.

Hlava VII Ochrana před nečinností

§ 110

(1) Účastník je po uplynutí lhůt pro vydání správního aktu oprávněn domáhat se procesní stížností, která se podává přímo u odvolacího správního úřadu, aby tento přikázal nečinnému správnímu úřadu vydat správní akt ve věci v přiměřené lhůtě a učinil potřebná opatření ke zjednání nápravy, anebo aby sám převzal věc nebo pověřil vedením řízení jiný správní úřad. Procesní stížností se lze domáhat též vydání správního aktu v části věci. Procesní stížnost musí být vyřízena do 10 dnů.

(2) Procesní stížnost nelze vyřídit jako bezpředmětnou jen proto, že odvolací správní úřad lhůtu pro vydání správního aktu prodloužil. Skutečnost, že byla podána procesní stížnost, nezabývá správní úřad, který byl dosud nečinný, povinnosti vést řízení.

§ 111

(1) Nevede-li správní úřad řádným způsobem řízení, ač mu to zákon ukládá, zejména nevydá-li správní úřad správní akt ve lhůtě, v níž je povinen tak učinit, nebo jestliže nezahájí řízení ve lhůtě 45 dnů ode dne, kdy se dozvěděl o skutečnostech odůvodňujících zahájení řízení, je-li povinen ho zahájit, učiní odvolací správní úřad potřebná opatření k nápravě a popřípadě prodlouží lhůtu pro vydání správního aktu. Nelze-li taková opatření k nápravě provést nebo nevedou-li k úspěchu, může odvolací správní úřad, nejde-li o samostatnou působnost obce nebo kraje, sám ve věci jednat a rozhodnout jako správní úřad prvního stupně nebo pověřit jiný věcně příslušný správní úřad ve svém územním obvodu.

(2) O převzetí věci nebo o pověření vydá odvolací správní úřad usnesení.

(3) Odvolací správní úřad může současně s usnesením o převzetí věci nebo o pověření jiného správního úřadu vydat správní akt v části věci.

(4) Postupovat dle ustanovení odstavce 1 může odvolací správní úřad i v případě, kdy je z okolností zjevné, že věcně a místně příslušný správní úřad nebude schopen dodržet lhůtu stanovenou pro vydání rozhodnutí o žádosti nebo zahájit řízení z moci úřední anebo v něm řádně pokračovat.

Hlava VIII Odvolací řízení a řízení o rozkladu

Odvolání

§ 112

(1) Účastník může podat proti správnímu aktu odvolání, pokud zákon nestanoví jinak.

(2) Proti správnímu aktu, který v prvním stupni vydal ústřední správní úřad nebo jeho vedoucí, lze podat rozklad.

(3) Právo podat odvolání nepřísluší účastníku, který se tohoto práva po oznámení správního aktu písemně nebo ústně do protokolu vzdal.

(4) Jestliže odvolatel vzal podané odvolání zpět, nemůže je podat znovu.

(5) Statutární orgán právnické osoby má právo podat odvolání nebo rozklad proti správnímu aktu, jímž má být omezena způsobilost právnické osoby samostatně před správním úřadem jednat, i když je tento správní akt předběžně vykonatelný.

§ 113

(1) Odvoláním lze napadnout výrokovou část správního aktu nebo jednotlivý výrok. Odvolání jen proti odůvodnění správního aktu je nepřípustné.

(2) Účastníci uvedení v § 37 odst. 2 mají právo podat odvolání pouze z důvodu, pro který jsou účastníky; tento důvod musí být v odvolání uveden. Pokud podají odvolání též z jiného důvodu, pohlíží se v tom rozsahu na jejich odvolání jako na procesní stížnost.

(3) Odvolání musí mít náležitosti uvedené v § 48 odst. 2 a musí obsahovat údaje o tom, proti kterému správnímu aktu směřuje, v jakém rozsahu ho napadá a v čem je spatřována nesprávnost správního aktu nebo řízení, které mu předcházelo. Není-li v odvolání uvedeno něco jiného, platí, že se odvolatel domáhá zrušení správního aktu. Odvolání se podává s potřebným počtem stejnopisů tak, aby jeden stejnopis zůstal správnímu úřadu a aby každý účastník dostal jeden stejnopis. To se netýká řízení s velkým počtem účastníků (§ 69). Nepodá-li účastník potřebný počet stejnopisů, vyhotoví je správní úřad na náklady účastníka (§ 109 odst. 2).

(4) Pokud odvolání směřuje jen proti některým výrokům správního aktu, které netvoří nedílný celek s ostatními, a nemůže tím být způsobena újma některému z účastníků, nabývá zbytek výrokové části, umožňuje-li to povaha věci, právní moci. Totéž platí o vedlejších ustanoveních správního aktu.

Odvolací lhůta

§ 114

(1) Odvolací lhůta činí 15 dnů ode dne oznámení správního aktu, nestanoví-li zvláštní zákon jinou lhůtu. Odvolání lze podat nejdříve poté, co byl správní akt vydán. Bylo-li odvolání podáno před oznámením správního aktu odvolateli, platí, že bylo podáno v první den odvolací lhůty.

(2) V případě chybějícího, neúplného nebo nesprávného poučení podle § 91 odst. 5 lze odvolání podat do 15 dnů ode dne oznámení opravného usnesení (§ 93), nejpozději však do 90 dnů ode dne oznámení správního aktu.

§ 115

Odvolací lhůta při neoznámení správního aktu

(1) Osoba, která byla účastníkem, ale správní úřad jí neoznámil správní akt, může podat odvolání do 30 dnů ode dne, kdy se o vydání správního aktu a jeho obsahu dozvěděla. Nestanoví-li zvláštní zákon jinou lhůtu, může tak učinit nejpozději do 1 roku ode dne, kdy byl správní akt oznámen poslednímu z těch účastníků, kterým ho správní úřad byl oznámil; zmeškání lhůty nelze prominout; tato lhůta se netýká účastníků uvedených v § 37 odst. 1, o kterých správní úřad nevěděl.

(2) Neoznámení správního aktu se nemůže dovolávat ten, kdo o jeho vydání a obsahu prokazatelně věděl. Na takového účastníka se hledí, jakoby mu správní úřad doručil správní akt s chybějícím poučením dle § 114. Ustanovení tohoto odstavce neplatí pro účastníky uvedené v § 37 odst. 1.

(3) Při vedení řízení po podání odvolání podle odstavce 1 je třeba dbát oprávněných zájmů účastníků, kteří byli v dobré víře. Odkladný účinek odvolání lze vyloučit (§ 116 odst. 2) z vážných důvodů i dodatečně.

Účinky odvolání

§ 116

(1) Nestanoví-li zákon jinak, má včas podané odvolání odkladný účinek.

(2) Jestliže to naléhavě vyžaduje veřejný zájem nebo jestliže by některému z účastníků hrozila vážná újma, může správní úřad odkladný účinek odvolání proti správnímu aktu vyloučit. Nestanoví-li zvláštní zákon jinak, lze vyloučit odkladný účinek též na požádání účastníka, pokud odvolání nepodal též jiný účastník. Vyloučení odkladného účinku musí být odůvodněno. Výrok o vyloučení odkladného účinku odvolání je součástí správního aktu ve věci. Proti tomuto výroku se nelze odvolat.

Podání odvolání a postup správního úřadu, který napadený správní akt vydal

§ 117

(1) Odvolání se podává u správního úřadu, který napadený správní akt vydal. Podání u správního úřadu nepříslušného jen co do stupně nemá za následek zmeškání odvolací lhůty.

(2) Správní úřad, který napadený správní akt vydal, zašle stejnopis podaného odvolání všem účastníkům, kteří se mohli proti správnímu aktu odvolat, a vyzve je, aby se k němu v přiměřené lhůtě, která nesmí být kratší než 5 dnů, vyjádřili. Podle okolností dále doplní řízení.

(3) V řízení s velkým počtem účastníků (§ 69), uvědomí správní úřad účastníky o podaném odvolání veřejnou vyhláškou, v níž určí lhůtu k podání vyjádření.

(4) Vyjádření účastníků k podanému odvolání jsou součástí spisu. K vyjádřením podaným po lhůtě se nemusí přihlížet.

§ 118

Správní úřad, který napadený správní akt vydal, jej může zrušit nebo změnit, pokud tím plně vyhoví odvolání a jestliže tím nemůže být způsobena újma žádnému z účastníků, ledaže s tím všichni, kterých se to týká, vyslovili souhlas. Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání.

§ 119

Zamítnutí pro nepřipustnost nebo opožděnost

(1) Jestliže je odvolání nepřipustné nebo opožděné a nepodal-li včas odvolání, které je přípustné, jiný účastník, správní úřad, který napadený správní akt vydal, odvolání zamítne. Rozhodnutí se oznamuje pouze odvolateli a ostatní účastníci se o něm vyrozumí. Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání.

(2) Jako nepřipustné nebo opožděné se odvolání neposuzuje tehdy, když z okolností případu vyplývá, že odvolatel mohl předpokládat, že správní akt je v právní moci; v takovém případě se postupuje jakoby podal procesní stížnost, kterou se domáhá zahájení přezkumného řízení (§ 130 odst. 2).

§ 120

(1) Pokud správní úřad, který napadený správní akt vydal, nebude postupovat podle § 118 nebo 119, předá spis do 30 dnů ode dne doručení odvolání odvolacímu správnímu úřadu.

(2) Správní úřad, který napadený správní akt vydal, předá spis, který byl ve věci veden, odvolacímu správnímu úřadu, a to se svým stanoviskem k podanému odvolání. Ve svém stanovisku uvede správní úřad zejména názor na skutečnosti uváděné v odvolání. Jestliže byl odvoláním napaden jen některý výrok správního aktu (§ 113 odst. 4 a 5) a lze-li příslušnou část spisu oddělit, předá správní úřad pouze část spisu, která se týká otázky, o níž bylo rozhodnuto v napadeném výroku správního aktu.

(3) Pokud před předáním spisu odvolacímu správnímu úřadu nastal některý z důvodů zastavení řízení uvedený v § 89 odst. 1 písm. a), d), g) nebo h) nebo v § 89 odst. 2, správní úřad, který napadený správní akt vydal, řízení zastaví, ledaže by rozhodnutí o odvolání mohlo mít význam pro náhradu škody.

Postup odvolacího správního úřadu

§ 121

(1) Nestanoví-li zákon jinak, je odvolacím správním úřadem nejbližší nadřízený správní úřad.

(2) Odvolací správní úřad přezkoumává zákonnost napadených výroků a řízení, které vydání správního aktu předcházelo. Správnost napadených výroků přezkoumává jen v rozsahu námitek uvedených v odvolání, jinak jen tehdy, vyžaduje-li to závažný veřejný zájem.

(3) Účastníci mohou uvádět nové skutečnosti, které neuplatnili nejpozději v odvolání nebo ve svých vyjádřeních k podanému odvolání, jen pokud tak učinit nemohli.

§ 122

Rozhodnutí odvolacího správního úřadu

(1) Odvolací správní úřad odvolání zamítne a napadený výrok správního aktu potvrdí, jestliže jej neshledá nezákonným nebo nesprávným.

(2) Jestliže odvolací správní úřad dojde k závěru, že napadený výrok správního aktu je nezákonný nebo nesprávný,

- a) napadený výrok správního aktu zruší a řízení zastaví,
- b) napadený výrok správního aktu zruší a věc vrátí správnímu úřadu, který ho vydal, k novému projednání; v odůvodnění tohoto rozhodnutí vysloví odvolací správní úřad právní názor, jímž je správní úřad, který napadený správní akt vydal, při novém projednání věci vázán; proti novému správnímu aktu lze podat odvolání,
- c) napadený výrok správního aktu změní; pokud jde o podklady správního aktu pořízené odvolacím správním úřadem, postupuje se obdobně podle § 47 odst. 3; změnu správního aktu nelze provést, pokud by tím některému z účastníků, jemuž je ukládána povinnost, hrozila újma z důvodu ztráty možnosti odvolat se.

(3) Podle odstavce 2 písm. a) postupuje odvolací správní úřad zejména tehdy, jestliže byla v řízení o žádosti vzata žádost zpět nebo v řízení z moci úřední odpadl důvod, pro který bylo řízení zahájeno, ledaže by rozhodnutí o odvolání mohlo mít význam pro náhradu škody, nebo jestliže zanikla věc, které se řízení týká, nebo zemřeli anebo zanikli účastníci uvedení v § 37 odst. 1, ledaže by rozhodnutí o odvolání mohlo mít význam pro účastníky nebo jejich právní nástupce. Podle odstavce 2 písm. c) však postupuje, jestliže k uvedeným skutečnostem došlo před vydáním správního aktu správním úřadem prvního stupně.

(4) Podle odstavce 2 písm. b) postupuje odvolací správní úřad též tehdy, jde-li o odvolání proti rozhodnutí o předběžném opatření a byl již vydán správní akt ve věci, ledaže by rozhodnutí o odvolání mohlo mít význam pro náhradu škody.

(5) Odvolací správní úřad nemůže změnit napadený správní akt v neprospěch odvolatele, ledaže odvolání podal také jiný účastník, jehož zájmy nejsou shodné, nebo že napadený správní akt je v rozporu s právním předpisem nebo jiným závažným veřejným zájmem.

(6) Odvolací správní úřad nemůže svým rozhodnutím změnit správní akt orgánu územního samosprávného celku vydaný v jeho samostatné působnosti. Při postupu podle odstavce 2 písm. b) je právní názor odvolacího správního úřadu pro orgán územního samosprávného celku závazný, jen pokud jde o nezákonnost.

(7) Rozhodnutí v odvolacím řízení vydá odvolací správní úřad ve lhůtách stanovených v § 94.

(8) Spolu se zrušením správního aktu ve věci správní úřad zastaví odvolací řízení ve věci přezkoumání předběžného opatření, ledaže by jeho pokračování mělo význam pro náhradu škody.

(9) Pokud je napadený správní akt předběžně vykonatelný, platí pro účinky jeho zrušení obdobně ustanovení § 134.

(10) Proti rozhodnutí odvolacího správního úřadu se nelze dále odvolat. Rozhodnutí odvolacího správního úřadu je v právní moci, jestliže bylo oznámeno všem odvolatelům a účastníkům uvedeným v § 37 odst. 1.

§ 123

Postup odvolacího správního úřadu při posuzování odvolání proti zamítnutí odvolání ve věci pro nepřipustnost nebo opožděnost

(1) Rozhoduje-li odvolací správní úřad o odvolání proti rozhodnutí podle § 119 odst. 1 a neshledá je nezákonným nebo nesprávným, odvolání zamítne a napadené rozhodnutí potvrdí. Poté zkoumá, zda nejsou dány předpoklady pro přezkoumání rozhodnutí v přezkumném řízení nebo pro obnovu řízení nebo pro vydání nového správního aktu nebo pro žalobu k ochraně veřejného zájmu.

(2) V případě, že jsou dány předpoklady pro přezkum rozhodnutí v přezkumném řízení nebo pro obnovu řízení nebo pro vydání nového správního aktu nebo pro žalobu k ochraně veřejného zájmu, sdělí to správní úřad odvolateli spolu s rozhodnutím o odvolání.

(3) V případě, že jsou dány předpoklady pro přezkumné řízení, odvolací správní úřad je bezodkladně zahájí. V případě, že jsou dány předpoklady pro obnovu řízení nebo vydání nového správního aktu, odvolací správní úřad rozhodne o provedení nového řízení a předá věc správnímu úřadu, který rozhodl v prvním stupni, pokud sám není příslušný pokračovat v řízení podle § 137 odst. 1 věty druhé; správní úřad prvního stupně je právním názorem odvolacího správního úřadu vázán. V případě, že jsou dány předpoklady k podání žaloby k ochraně veřejného zájmu, odvolací správní úřad předá věc správnímu úřadu oprávněnému podat žalobu, není-li oprávněn podat ji sám.

Zpětvzetí odvolání a vzdání se práva na odvolání

§ 124

(1) Pokud odvolatel vzal podané odvolání zpět, řízení o odvolání je zastaveno dnem zpětvzetí odvolání. Pokud všichni odvolatelé vzali podané odvolání zpět, odvolací řízení je zastaveno dnem zpětvzetí odvolání posledního z odvolatelů. Dnem následujícím po zastavení řízení nabývá napadený správní akt právní moci. O skutečnosti, že řízení bylo zastaveno, správní úřad vydá usnesení, které se pouze poznamená do spisu a vyrozumí se o něm odvolatelé, jakož i jiní účastníci, pokud byli o podaném odvolání uvědomeni podle § 117 odst. 2.

(2) Odvolání lze vzít zpět nejpozději do vydání rozhodnutí odvolacího správního úřadu.

§ 125

Je-li v řízení více účastníků a všichni se vzdali práva podat odvolání, nabývá správní akt právní moci dnem následujícím po dni, kdy tak učinil poslední z nich. Tato skutečnost se pouze poznamená do spisu.

Zvláštnosti řízení o odvolání proti podmiňujícím správním aktům

§ 126

(1) Jestliže se odvolání týká podmiňujícího správního aktu, který není samostatně oznamován a je součástí výrokové části napadeného správního aktu, může odvolání vyhovět správní úřad, který podmiňující správní akt vydal. Tomuto správnímu úřadu zasílá odvolání spolu s vyjádřením účastníků bez zbytečného odkladu správní úřad, který správní akt vydal. Pokud správní úřad, který podmiňující správní akt vydal, odvolání nevyhoví, předá věc svému nadřízenému správnímu úřadu; jeho postavení v řízení je obdobné jako postavení odvolacího správního úřadu. V případě, že probíhá odvolací řízení proti podmiňujícímu správnímu aktu, neběží lhůta dle § 120 odst. 1.

(2) Je-li odvolání podle odstavce 1 vyhověno, postupuje správní úřad, který napadený správní akt vydal, v řízení podle § 118 nebo § 120.

Zvláštnosti řízení o rozkladu

§ 127

(1) O rozkladu (§ 112 odst. 2) rozhoduje vedoucí ústředního správního úřadu.

(2) Návrh na rozhodnutí podle odstavce 1 podává vedoucímu ústředního správního úřadu rozkladová komise. Rozkladová komise má nejméně 5 členů. Předsedu a ostatní členy rozkladové komise jmenuje vedoucí ústředního správního úřadu. Většinu členů rozkladové komise tvoří odborníci, kteří nejsou zaměstnanci ústředního správního úřadu. Ustanovení § 20 a § 23 platí obdobně s tím, že rozkladová komise může jednat a přijímat usnesení v nejméně pětičlenných senátech a že většina přítomných členů musí být odborníci, kteří nejsou zaměstnanci ústředního správního úřadu.

(3) Nevylučuje-li to povaha věci, platí o řízení o rozkladu ustanovení o odvolání.

Použití obecných ustanovení

§ 128

(1) Jestliže v této hlavě není stanoveno jinak, použijí se pro řízení o odvolání nebo rozkladu obdobně ustanovení předchozích hlav této části s výjimkou hlavy IV.

(2) Kde se v předchozích hlavách této části hovoří o nadřízeném nebo odvolacím správním úřadu, rozumí se tím při postupu podle této hlavy správní úřad nejbližší nadřízený odvolacímu správnímu úřadu; v případě ústředního správního úřadu nebo jeho vedoucího se tím rozumí jeho vedoucí.

(3) Podle ustanovení této hlavy postupuje správní úřad, který napadený správní akt vydal, i tehdy, když zákon umožňuje podat u správního úřadu opravný prostředek, o němž v případě, že nedojde k rozhodnutí podle § 118 či zamítnutí z formálních důvodů, rozhoduje soud.

Hlava IX Přezkumné řízení

§ 129

(1) V přezkumném řízení správní úřady přezkoumávají pravomocné správní akty v případě, kdy lze důvodně pochybovat o tom, že správní akt je v souladu s právními předpisy. V přezkumném řízení správní úřady přezkoumávají i jiné úkony, pokud tak stanoví tento nebo zvláštní zákon.

(2) Účastník se může procesní stížností domáhat zahájení přezkumného řízení.

(3) Na provedení přezkumného řízení není právní nárok.

(4) Přezkumné řízení není přípustné, jestliže správním aktem byl účastníku udělen souhlas k občanskoprávnímu, obchodněprávnímu nebo pracovněprávnímu úkonu nebo povolen vklad práva nebo jestliže bylo rozhodnuto ve věci osobního stavu a účastník nabyt práva v dobré víře. V přezkumném řízení nelze přezkoumávat rozhodnutí vydaná podle § 132. Rozhodnutí odvolacího správního úřadu podle § 122 odst. 2 písm. b) nelze přezkoumávat, jestliže již byl při novém projednávání věci vydán nový správní akt.

(5) Jestliže po zahájení přezkumného řízení dojde správní úřad k závěru, že újma způsobená právem jiného účastníka, které nabyt v dobré víře, by byla ve zjevném nepoměru k újmě, která přezkoumávaným úkonem vznikla jinému účastníkovi nebo veřejnému zájmu, řízení zastaví.

(6) Při rozhodování v přezkumném řízení je správní úřad povinen šetřit práva nabytá v dobré víře, zejména rozhoduje-li o změně nezákonného správního aktu (§ 132 odst. 2), nebo určuje-li, od kdy nastávají účinky rozhodnutí vydaného v přezkumném řízení (§ 134).

§ 130

(1) Správní úřad nejblíže nadřízený správnímu úřadu, který správní akt vydal, zahájí z moci úřední přezkumné řízení, jestliže dojde po předběžném posouzení věci k závěru, že správní akt byl pravděpodobně vydán v rozporu s právními předpisy. Při předběžném posouzení věci se postupuje obdobně dle ustanovení o postupu před zahájením řízení.

(2) Je-li podnětem přezkumného řízení procesní stížnost účastníka, může přezkumné řízení provést správní úřad, který přezkoumávaný správní akt vydal, pokud tím plně vyhoví procesní stížnosti a jestliže tím nemůže být způsobena újma žádnému z účastníků, ledaže s tím všichni, kterých se to týká, vyslovili souhlas. Jinak předá věc k provedení přezkumného řízení nejblíže nadřízenému správnímu úřadu.

(3) V přezkumném řízení, v němž je přezkoumáváno rozhodnutí odvolacího správního úřadu, lze přezkoumat i správní akt vydaný správním úřadem prvního stupně.

(4) Účastníky přezkumného řízení jsou účastníci původního řízení, v němž byl vydán přezkoumávaný správní akt, kterých se přezkumné řízení týká, nebo jejich právní nástupci.

(5) Hrozí-li vážná újma některému z účastníků nebo veřejnému zájmu, může příslušný správní úřad ke dni zahájení přezkumného řízení usnesením pozastavit vykonatelnost přezkoumávaného správního aktu.

(6) Jde-li o správní akt ústředního správního úřadu nebo jeho vedoucího, rozhoduje v přezkumném řízení vedoucí ústředního správního úřadu.

§ 131

(1) Přezkumné řízení lze zahájit nejdéle do 2 měsíců ode dne, kdy se příslušný správní úřad o důvodu zahájení přezkumného řízení dozvěděl, nejpozději však do jednoho roku od právní moci správního aktu ve věci.

(2) Zákonnost správního aktu se posuzuje podle právního stavu a skutkových okolností v době jeho vydání. K vadám řízení, které nemohly ovlivnit zákonnost správního aktu, se

nepřihlíží. Příslušný správní úřad posoudí spisový materiál a podle potřeby zajistí vyjádření účastníků a správních úřadů, které prováděly řízení. Dokazování týkající se podkladů přezkoumávaného správního aktu se zpravidla neprovádí.

(3) Přezkumné řízení týkající se předběžného opatření nelze konat poté, co se správní akt ve věci stal vykonatelným anebo co byl tento správní akt zrušen, ledaže by posouzení mělo význam pro náhradu škody.

§ 132

Rozhodnutí v přezkumném řízení

(1) Jestliže správní úřad po zahájení přezkumného řízení zjistí, že právní předpis porušen nebyl, řízení usnesením zastaví. Usnesení se pouze poznamená do spisu.

(2) Rozhodnutí ve věci v přezkumném řízení v prvním stupni nelze vydat po uplynutí 15 měsíců ode dne právní moci správního aktu ve věci. Probíhá-li přezkumné řízení, správní úřad je usnesením zastaví.

(3) Nezákonný správní akt příslušný správní úřad zruší nebo změní, popřípadě zruší a věc vrátí odvolacímu správnímu úřadu nebo správnímu úřadu prvního stupně; tyto správní úřady jsou vázány právním názorem příslušného správního úřadu.

§ 133

Zkrácené přezkumné řízení

Jestliže je porušení právního předpisu zjevné ze spisového materiálu, jsou splněny ostatní podmínky pro přezkumné řízení a není zapotřebí vysvětlení účastníků, může příslušný správní úřad provést zkrácené přezkumné řízení. Prvním úkonem správního úřadu je při zkráceném přezkumném řízení vydání rozhodnutí podle § 132 odst. 2.

§ 134

Účinky rozhodnutí v přezkumném řízení

(1) Účinky rozhodnutí v přezkumném řízení mohou nastat zpětně od právní moci nebo předběžné vykonatelnosti přezkoumávaného správního aktu, anebo od právní moci nebo předběžné vykonatelnosti rozhodnutí v přezkumném řízení. V rozhodnutí, jímž se ruší nebo mění nezákonný správní akt, správní úřad určí s ohledem na obsah přezkoumávaného správního aktu, od kdy nastávají jeho účinky.

(2) Pokud se ruší nebo mění správní akt, jímž byla uložena povinnost, a neodůvodňují-li okolnosti případu jiné řešení, určí správní úřad, že účinky rozhodnutí nastávají ode dne právní moci nebo předběžné vykonatelnosti přezkoumávaného správního aktu.

(3) Pokud se ruší nebo mění správní akt přiznávající právo, a neodůvodňují-li okolnosti případu jiné řešení, určí správní úřad, že účinky rozhodnutí nastávají ode dne právní moci nebo předběžné vykonatelnosti rozhodnutí vydaného v přezkumném řízení; byl-li však správní akt vydán na základě nesprávných či neúplných údajů uvedených žadatelem určí, že nastávají ode dne právní moci nebo předběžné vykonatelnosti přezkoumávaného správního aktu.

Hlava X Obnova řízení a nový správní akt

§ 135 Obnova řízení

(1) Řízení před správním úřadem ukončené správním aktem ve věci, který je v právní moci, se na žádost účastníka obnoví, jestliže

- a) vyšly najevo nové skutečnosti, které existovaly v době původního řízení a které účastník, jemuž jsou ku prospěchu, nemohl v původním řízení uplatnit, pokud tyto skutečnosti mohou odůvodňovat jiné rozhodnutí ve věci, nebo
- b) bylo jinak rozhodnuto o předběžné otázce (§ 79),
- c) byla nesprávným postupem správního úřadu účastníkovi řízení odňata možnost účastnit se řízení, mohlo-li to mít podstatný vliv na obsah správního aktu a nemohla-li náprava být zjednána v odvolacím řízení, nebo
- d) správní akt byl vydán úřední osobou, která měla být vyloučena (§ 20), mohlo-li to mít podstatný vliv na obsah správního aktu a nemohlo-li být nápravy dosaženo v odvolacím řízení.

(2) Účastník může podat žádost o obnovu řízení u kteréhokoliv správního úřadu, který ve věci rozhodoval, do 3 měsíců ode dne, kdy se o důvodu obnovy dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne právní moci správního aktu. O obnově řízení rozhoduje správní úřad, který ve věci rozhodl v posledním stupni.

(3) Ve třileté lhůtě od právní moci správního aktu může o obnově řízení z moci úřední rozhodnout též správní úřad, který ve věci rozhodl v posledním stupni, jestliže je dán některý z důvodů uvedených v odstavci 1 a jestliže je na novém řízení veřejný zájem.

(4) O obnově řízení rozhodne příslušný správní úřad z moci úřední též v případě, že správního aktu bylo dosaženo trestným činem, mohlo-li to mít podstatný vliv na obsah správního aktu. Lhůta podle odstavce 3 začíná běžet dnem následujícím po nabytí právní moci rozsudku.

(5) Na obnovu řízení se obdobně užije ustanovení § 129 odst. 4 a 5.

(6) Žádosti o obnovu řízení může být přiznán odkladný účinek, jestliže účastníkovi hrozí vážná újma. Rozhodnutí, jímž bylo řízení obnoveno, má odkladný účinek, pokud napadené rozhodnutí nebylo dosud vykonáno, ledaže správní úřad v rozhodnutí odkladný účinek vyloučil nebo ledaže vykonatelnost rozhodnutí již zanikla podle zvláštního zákona. Rozhodnutí, jímž se žádost o obnovu řízení zamítá, se oznamuje pouze žadateli.

§ 136 Nový správní akt

(1) Provést nové řízení a vydat nový správní akt ve věci lze tehdy, jestliže

- a) je to nezbytné při postupu podle § 56 odst. 6 věty druhé,
- b) novým správním aktem bude vyhověno žádosti, která byla pravomocně zamítnuta,

- c) dodatečně došlo ke změně okolností, za nichž byl učiněn původní správní akt, pokud tato změna může mít podstatnější vliv na obsah správního aktu a stanoví-li tuto možnost zákon,
- d) novým správním aktem bude prominuta povinnost pravomocně uložená původním správním aktem, stanoví-li tak zvláštní zákon,
- e) novým správním aktem se odnímá právo pravomocně přiznané původním správním aktem nebo se pozastavuje vykonatelnost původního správního aktu, stanoví-li tuto možnost zákon nebo pokud po dobu stanovenou zákonem nebo původním správním aktem nebylo toto právo využíváno,
- f) nový správní akt dodatečně stanoví nebo mění lhůtu ke splnění povinnosti nebo dodatečně povolí plnění ve splátkách, popřípadě po částech; zkrácení lhůty je možné pouze tehdy, stanoví-li tuto možnost zákon, nebo
- g) správní akt ve věci byl zrušen jiným orgánem veřejné moci podle zvláštního zákona.

(2) Provést nové řízení a vydat nový správní akt lze rovněž tehdy, jestliže nový správní akt odstraní tvrdost zákona a stanoví-li tuto možnost zákon nebo neodporuje-li to veřejnému zájmu a některému z účastníků hrozí bez jeho zavinění nenapravitelná újma.

§ 137

Společné ustanovení

(1) K novému řízení poté, co bylo rozhodnuto o obnově řízení, nebo k novému řízení podle § 136 je příslušný správní úřad, který byl příslušný k původnímu řízení v prvním stupni. Odvolací správní úřad je příslušný tehdy, jestliže řízení bylo obnoveno z důvodů, které se týkaly výlučně řízení před tímto správním úřadem.

(2) Účastenství v novém řízení se posuzuje podle právního stavu a skutkových okolností v době nového řízení.

(3) Nové řízení podle § 136 lze zahájit na žádost i v případě, že původní řízení bylo zahájeno z moci úřední, a naopak. Žádost může podat kterýkoli z účastníků původního řízení nebo, za předpokladu, že je původním správním aktem přímo dotčen, jeho právní nástupce.

(4) Pokud žádost účastníka neodůvodňuje zahájení nového řízení, rozhodne správní úřad usnesením o tom, že se řízení zastaví. Usnesení se oznamuje pouze žadateli, a těm osobám, vůči nimž již učinil správní úřad úkon.

(5) Nejde-li o obnovu řízení, lze s účinky od zahájení nového řízení, nebo v průběhu nového řízení pozastavit vykonatelnost původního správního aktu. Má-li se tak stát na žádost účastníka, užije se obdobně ustanovení § 130 odst. 4 a 5.

(6) V novém řízení může správní úřad využít podkladů původního správního aktu včetně podkladů rozhodnutí o odvolání, nevylučuje-li to důvod nového řízení. Právní názor odvolacího správního úřadu je pro správní úřad, který provádí nové řízení závazný, pokud se tento právní názor vlivem změny právního stavu nebo skutkových okolností nestal bezpředmětným.

(7) V novém řízení správní úřad zvlášť šetří práva nabytá v dobré víře.

(8) Není-li v předchozích odstavcích stanoveno jinak, postupuje se v novém řízení podle ustanovení platných pro řízení v prvním stupni.

(9) Novým správním aktem vydaným podle § 135 nebo § 136 odst. 1 písm. a) se původní správní akt ruší; o tomto následku budou účastníci poučeni v písemném vyhotovení správního aktu; ustanovení § 134 platí obdobně. V ostatních případech nový správní akt brání vykonatelnosti původního správního aktu; nejsou-li účinky nového správního aktu zřejmé z jeho obsahu, určí vliv na vykonatelnost původního správního aktu správní úřad.

Hlava XI

Žaloba k ochraně veřejného zájmu

§ 137a

Žalobu k ochraně veřejného zájmu podle zvláštního zákona je oprávněn podat

- a) ústřední správní úřad, jde-li o přezkoumání správního aktu tohoto ústředního správního úřadu nebo podřízeného správního úřadu,
- b) Ministerstvo vnitra, jde-li o přezkoumání správního aktu vydaného v samostatné působnosti orgánem kraje nebo orgánem obce,
- c) správní úřad, který není podřízen žádnému ústřednímu správnímu úřadu, jde-li o přezkoumání správního aktu tohoto správního úřadu a nejde-li o případ uvedený v písm. b).

§ 137b

(1) Žalobu podle § 137a lze podat do 3 let od právní moci žalovaného správního aktu.

(2) Žalobu podle § 137a příslušný správní úřad nepodá, jestliže lze nápravy dosáhnout v přezkumném řízení, v rámci obnovy řízení nebo vydáním nového správního aktu.

ČÁST TŘETÍ OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY

§ 138

Opatřením obecné povahy je úkon správního úřadu, který se přímo dotýká práv, povinností nebo zájmů blíže neurčeného okruhu osob.

§ 139

(1) Návrh opatření obecné povahy s odůvodněním správní úřad po projednání s dotčenými orgány (§ 36) doručí veřejnou vyhláškou (§ 32), kterou vyvěsí na své úřední desce a na úředních deskách obecních úřadů v obcích, jejichž územních obvodech se má opatření týkat, a vyzve dotčené osoby, aby k návrhu opatření podávaly připomínky nebo námitky. V případě potřeby se návrh zveřejní i jiným způsobem v místě obvyklém. Návrh opatření obecné povahy musí být zveřejněn nejméně po dobu 15 dnů.

(2) Není-li vzhledem k rozsahu návrhu možno zveřejnit jej v úplném znění na úřední desce, musí být na úřední desce uvedeno, o jaké opatření obecné povahy jde, čímž zájmů se

přímo dotýká a kde a v jaké lhůtě se lze s návrhem seznámit. Úplné znění návrhu včetně odůvodnění však musí být i v takovém případě zveřejněno způsobem umožňujícím dálkový přístup.

§ 140

(1) Řízení o návrhu opatření obecné povahy je písemné, pokud zákon nestanoví nebo správní úřad neurčí, že se koná veřejné projednání návrhu opatření obecné povahy. Dobu a místo konání veřejného projednání oznámí správní úřad na úřední desce nejméně 15 dnů předem; oznámení zveřejní též na úředních deskách obecních úřadů v obcích, jejichž územních obvodech se má opatření obecné povahy týkat. Hrozí-li nebezpečí z prodlení, je možné tuto dobu zkrátit; nestanoví-li zákon jinak, musí zkrácená doba činit nejméně 5 dní.

(2) Kdokoli může k návrhu opatření obecné povahy uplatnit u správního úřadu písemné připomínky nebo ústní připomínky na veřejném projednání. Připomínkami je správní úřad povinen se zabývat jako podkladem opatření obecné povahy a vypořádat se s nimi v jeho odůvodnění.

(3) Vlastníci nemovitostí, jejichž oprávněné zájmy související s výkonem vlastnického práva mohou být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, nebo, určí-li tak správní úřad, i jiné osoby, jejichž oprávněné zájmy mohou být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, mohou podat proti návrhu opatření obecné povahy písemné odůvodněné námitky ke správnímu úřadu ve lhůtě 30 dnů ode dne jeho zveřejnění. Zmeškání lhůty nelze prominout. O námitkách rozhoduje správní úřad, který opatření obecné povahy vydává. Jestliže by vyřízení námitek vedlo k řešení, které přímo ovlivní oprávněné zájmy některé osoby jiným způsobem, než návrh opatření obecné povahy a není-li změna zjevně též v její prospěch, zjistí správní úřad její stanovisko. Rozhodnutí o námitkách, které musí obsahovat vlastní odůvodnění, se uvede jako součást odůvodnění opatření obecné povahy (§ 141 odst. 1). Proti rozhodnutí se nelze odvolat ani podat rozklad. Změna nebo zrušení pravomocného rozhodnutí o námitkách může být důvodem změny opatření obecné povahy.

§ 141

(1) Správní úřad oznámí opatření obecné povahy, které musí obsahovat odůvodnění, veřejnou vyhláškou; opatření obecné povahy zveřejní též na úředních deskách obecních úřadů v obcích, jejichž územních obvodech se opatření obecné povahy dotýká. Ustanovení § 139 odst. 1 platí obdobně. Opatření obecné povahy nabývá účinnosti patnáctým dnem po dni vyvěšení veřejné vyhlášky. Hrozí-li vážná újma veřejnému zájmu, může nabýt účinnosti již dnem vyvěšení. Do opatření obecné povahy a jeho odůvodnění může každý nahlédnout na správním úřadu, který opatření obecné povahy vydal.

(2) Proti opatření obecné povahy nelze podat opravný prostředek.

(3) Povinnosti, které jsou stanoveny zákonem a jejichž rozsah je v mezích zákona určen opatřením obecné povahy, lze exekučně vymáhat jedině tehdy, jestliže byl vydán správní akt, který existenci této povinnosti zjistil a prohlásil, a v němž byla osoba, která tuto povinnost má, jmenovitě uvedena.

§ 142

(1) Pro řízení podle této části platí obdobně ustanovení části první a přiměřeně ustanovení části druhé.

(2) Soulad opatření s právními předpisy lze posoudit v přezkumném řízení. Usnesení o zahájení přezkumného řízení lze vydat do 3 let od účinnosti opatření. Účinky rozhodnutí v přezkumném řízení nastávají od dne jeho právní moci.

ČÁST ČTVRTÁ VEŘEJNOPRÁVNÍ SMLOUVY A SMÍR

Hlava I Veřejnoprávní smlouvy

§ 143

(1) Veřejnoprávní smlouvou je dvoustranný nebo vícestranný úkon, který zakládá, mění nebo ruší práva a povinnosti v oblasti veřejného práva.

(2) Veřejnoprávní smlouva nesmí být v rozporu s právními předpisy, nesmí je obcházet a musí být v souladu s veřejným zájmem.

(3) Uzavření veřejnoprávní smlouvy, jejíž stranou je správní úřad, nesmí snižovat důvěryhodnost veřejné správy, musí být účelné a správní úřad musí mít při jejím uzavírání za cíl plnění úkolů veřejné správy.

(4) Veřejnoprávní smlouvy se posuzují vždy podle svého skutečného obsahu.

§ 144

(1) Stát, územní samosprávné celky a jiné právnické osoby zřízené zákonem spolu mohou uzavírat za účelem plnění svých úkolů veřejnoprávní smlouvy. Územní samosprávné celky mohou vzájemně uzavírat veřejnoprávní smlouvy, týkající se plnění úkolů vyplývajících z jejich samostatné působnosti, jen stanoví-li tak zvláštní zákon.

(2) Za stát jednájí jeho organizační složky.³¹⁾

(3) Správní úřady, které jsou organizačními složkami státu, mohou ve vzájemných vztazích nebo ve vztazích s jinými orgány veřejné moci, popřípadě s jinými organizačními složkami státu, použít ustanovení této části obdobně.

³¹⁾ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 229/2001 Sb. a zákona č. 320/2001 Sb.

(4) Spory z veřejnoprávních smluv uzavřených podle odstavce 3 řeší správní úřad nejbližše společně nadřízený správním úřadům, které jsou stranami smlouvy. Není-li takového správního úřadu, řeší spor v dohodě ústřední správní úřady nadřízené těmto správním úřadům.

§ 145

(1) Stanoví-li tak zvláštní zákon, může správní úřad uzavřít veřejnoprávní smlouvu s osobou, která by byla účastníkem podle § 37 odst. 1, kdyby probíhalo řízení podle části druhé, a to i na místo vydání správního aktu. Při postupu podle ustanovení o ochraně třetích osob (§ 152) je třeba souhlasu ostatních osob, které by byly účastníky podle § 37 odst. 2 nebo 3.

(2) Veřejnoprávní smlouvu lze uzavřít i po zahájení řízení podle části druhé. Poté, co veřejnoprávní smlouva byla uzavřena, správní úřad řízení zastaví.

§ 146

(1) Ti, kdo by byli účastníky podle § 37 odst. 1, kdyby probíhalo řízení podle části druhé, popřípadě ti, kdo jsou účastníky takového řízení, mohou uzavřít veřejnoprávní smlouvu, týkající se převodu nebo způsobu výkonu jejich práv nebo povinností. K uzavření takové veřejnoprávní smlouvy je třeba souhlasu správního úřadu; ten posuzuje veřejnoprávní smlouvu a její obsah z hlediska souladu s právními předpisy a veřejným zájmem.

(2) Pokud k veřejnoprávní smlouvě mezi účastníky přistoupí i správní úřad, platí, že k uzavření veřejnoprávní smlouvy udělil souhlas.

Uzavírání veřejnoprávní smlouvy

§ 147

(1) Projev vůle učiněný v písemné formě, směřující k uzavření veřejnoprávní smlouvy, jenž je určen jedné nebo více určitým osobám, je návrhem na uzavření veřejnoprávní smlouvy (dále jen „návrh“), jestliže je dostatečně určitý a vyplývá z něj vůle toho, kdo činí návrh (dále jen „navrhovatel“), být jím v případě jeho přijetí vázán.

(2) Návrh působí od doby, kdy dojde osobě, které je určen. Návrh může navrhovatel zrušit, dojde-li projev o zrušení osobě, které je určen, dříve nebo alespoň současně s návrhem; to platí, i když je návrh neodvolatelný.

(3) Návrh zaniká

- h) uplynutím lhůty, která v něm byla určena pro přijetí, pokud v ní návrh nebyl přijat,
- i) pokud nebyla určena lhůta pro přijetí, uplynutím přiměřené doby s přihlédnutím k povaze navrhované veřejnoprávní smlouvy a k rychlosti prostředků, které navrhovatel použil pro zaslání návrhu nebo
- j) dojitím projevu o odmítnutí návrhu navrhovatelí.

§ 148

(1) Veřejnoprávní smlouva musí být uzavřena písemně a projevy vůle všech smluvních stran musí být na téže listině.

(2) Jsou-li smluvní strany současně přítomny, je veřejnoprávní smlouva uzavřena okamžikem připojení podpisu poslední smluvní strany. Nejsou-li smluvní strany současně přítomny, je veřejnoprávní smlouva uzavřena okamžikem, kdy návrh veřejnoprávní smlouvy opatřený podpisy ostatních osob, jimž byl určen, dojde navrhovateli.

(3) Jestliže zákon stanoví, že k uzavření veřejnoprávní smlouvy je třeba souhlasu správního úřadu, je veřejnoprávní smlouva uzavřena dnem, kdy tento souhlas nabude právní moci (§ 146).

Přezkoumání souladu veřejnoprávní smlouvy s právními předpisy

§ 149

(1) Soulad veřejnoprávní smlouvy s právními předpisy lze přezkoumat z moci úřední. Strana veřejnoprávní smlouvy, která není správním úřadem, se může procesní stížností domáhat zahájení přezkumného řízení do 30dnů ode dne, kdy se o důvodu zahájení přezkumného řízení dozvěděla.

(2) Veřejnoprávní smlouvu, která byla uzavřena v rozporu s právními předpisy, správní úřad zruší.

(3) Jestliže jsou v rozporu s právními předpisy jen některá ustanovení veřejnoprávní smlouvy, zruší se jen tato ustanovení, pokud z povahy veřejnoprávní smlouvy nebo z jejího obsahu anebo z okolností, za nichž byla uzavřena, nevyplývá, že je nelze oddělit od ostatních.

(4) Příslušný k přezkoumání souladu veřejnoprávní smlouvy s právními předpisy je u veřejnoprávních smluv podle § 144 správní úřad oprávněný řešit spor z veřejnoprávní smlouvy (§ 153 odst. 3), u veřejnoprávních smluv podle § 145 správní úřad nadřízený správnímu úřadu, který je stranou veřejnoprávní smlouvy, a u veřejnoprávních smluv podle § 146 správní úřad nadřízený správnímu úřadu, jehož souhlasu je třeba k platnosti veřejnoprávní smlouvy.

(5) Účastníky řízení podle odstavců 1 až 4 jsou smluvní strany a u veřejnoprávních smluv podle § 146 též správní úřad, jehož souhlasu je třeba k uzavření veřejnoprávní smlouvy.

(6) Není-li v předchozích odstavcích stanoveno jinak, platí pro přezkoumání souladu veřejnoprávní smlouvy s právními předpisy obdobně ustanovení o přezkoumávání usnesení v přezkumném řízení s tím, že správní úřad není vázán lhůtami uvedenými v § 131 odst. 1 a § 132 odst. 2; při určení účinků rozhodnutí se použije přiměřeně ustanovení § 134 odst. 2 a 3.

Změna obsahu veřejnoprávní smlouvy, výpověď a zrušení veřejnoprávní smlouvy

§ 150

(1) Změnit obsah veřejnoprávní smlouvy lze jen písemnou dohodou smluvních stran; v případě, že jde o veřejnoprávní smlouvu dle § 146, je k uzavření dohody třeba souhlasu správního úřadu.

(2) Veřejnoprávní smlouvu lze vypovědět jen písemnou formou a jen tehdy, jestliže to bylo smluvními stranami dohodnuto a jestliže byla dohodnuta výpovědní lhůta. U veřejnoprávních smluv podle § 146 je k uzavření této dohody třeba souhlasu správního úřadu. Pokud by výpověď měla veřejnoprávní smlouva zaniknout, postupuje se podle § 151 odst. 1 písm. a).

§ 151

- (1) Smluvní strana může podat návrh na zrušení veřejnoprávní smlouvy
- a) bylo-li to ve veřejnoprávní smlouvě dohodnuto,
 - b) změní-li se podstatně poměry, které byly rozhodující pro stanovení obsahu veřejnoprávní smlouvy a plnění této veřejnoprávní smlouvy nelze na smluvní straně z tohoto důvodu spravedlivě požadovat,
 - c) jestliže se dostala do rozporu s právními předpisy,
 - d) z důvodu ochrany veřejného zájmu nebo
 - e) jestliže vyšly najevo skutečnosti, které existovaly v době uzavírání veřejnoprávní smlouvy a nebyly smluvní straně bez jejího zavinění známy, pokud tato strana prokáže, že by s jejich znalostí veřejnoprávní smlouvu neuzavřela.

(2) Podá-li smluvní strana ze zákonem stanovených důvodů návrh na zrušení veřejnoprávní smlouvy a ostatní strany s ním vysloví souhlas, veřejnoprávní smlouva zaniká dnem, kdy tento souhlas došel smluvní straně, která návrh podala. Pokud bylo k uzavření veřejnoprávní smlouvy třeba souhlasu správního úřadu, vyžaduje se jeho souhlas i ke zrušení veřejnoprávní smlouvy.

(3) Pokud některá ze stran se zrušením veřejnoprávní smlouvy nesouhlasí, může o zrušení veřejnoprávní smlouvy na žádost smluvní strany, která podala návrh podle odstavce 1, rozhodnout správní úřad příslušný dle § 153 odst. 3.

Ochrana práv třetích osob

§ 152

Veřejnoprávní smlouva, která se přímo dotýká práv nebo povinností třetí osoby, nabývá účinnosti teprve v okamžiku, kdy s ní tato osoba vysloví písemný souhlas. Není-li tento souhlas získán, může správní úřad místo uzavření veřejnoprávní smlouvy vydat správní akt v řízení podle části druhé, v němž využije podkladů získaných při přípravě veřejnoprávní smlouvy.

Závazky z veřejnoprávních smluv

§ 153

(1) Není-li dále stanoveno jinak, je veřejnoprávní smlouva, která nabyla účinnosti, vykonatelná.

(2) Vykonatelnost veřejnoprávní smlouvy se pozastavuje zahájením řízení podle odstavce 3 nebo podle § 151 odst. 3.

(3) Spory z veřejnoprávní smlouvy rozhoduje

- a) Ministerstvo vnitra, jde-li o veřejnoprávní smlouvu podle § 144 a je-li alespoň jednou ze smluvních stran kraj nebo jsou smluvními stranami obce z různých krajů.
- b) příslušný krajský úřad, jde-li o veřejnoprávní smlouvu podle § 144 a jsou-li smluvními stranami obce v témže kraji.
- c) správní úřad, který vykonává dozor nad smluvními stranami, jde-li o veřejnoprávní smlouvu podle § 144; není-li takového správního úřadu, řeší spor v dohodě ústřední správní úřady nadřízené správním úřadům, vykonávajícím dozor nad smluvními stranami.
- d) správní úřad nadřízený správnímu úřadu, který je stranou veřejnoprávní smlouvy, jde-li o veřejnoprávní smlouvu podle § 145.
- e) správní úřad, který k jejímu uzavření udělil souhlas, jde-li o veřejnoprávní smlouvu podle § 146.

(4) Proti rozhodnutí vydanému podle odstavce 3 se nelze odvolat.

Obecné ustanovení

§ 154

Při postupu podle této části se použijí obdobně ustanovení části první a přiměřeně ustanovení části druhé tohoto zákona; nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se přiměřeně ustanovení občanského zákoníku s výjimkou ustanovení o neplatnosti a odporovatelnosti právních úkonů, ustanovení o odstoupení od smlouvy a ustanovení o změně v osobě dlužníka nebo věřitele, nejde-li o právní nástupnictví, a ustanovení o započtení.

Hlava II Smír

§ 155

Ustanovení hlavy I se vztahují i na smír, který mohou uzavřít účastníci v řízení, v němž správnímu úřadu přísluší řešit jejich spor. K platnosti smíru je třeba souhlasu správního

úřadu. Ten posuzuje smír a jeho obsah z hlediska souladu s právními předpisy a veřejným zájmem.

ČÁST PÁTÁ JINÉ ÚKONY SPRÁVNÍCH ÚŘADŮ

§ 156

Provádí-li správní úřad úkony, které nejsou upraveny v předchozích částech, zejména vydává-li stanoviska, vyjádření, posudky, dobrozdání, osvědčení, potvrzení a ověření, jakož i činí-li informační úkony (dále jen „úkony“), které se týkají dotčených osob, postupuje podle ustanovení této části, podle ustanovení části první a obdobně podle těchto ustanovení části druhé: § 1 až § 24, § 29 až § 34, § 39 až § 46, § 48, § 50, § 51, § 53 a § 55, přiměřeně podle těchto ustanovení části druhé: § 25 až § 28, § 35, § 36, § 47, § 49, § 54, § 56, § 66, § 67, § 70, § 72, § 79, § 90, § 92, § 94, § 95, § 107 až § 109 a přiměřeně podle těchto ustanovení části čtvrté: § 143, § 144 a § 147 až § 155.

§ 157

(1) Jestliže to nevyklučuje povaha úkonu, zejména není-li zapotřebí zkoumat skutkový stav nebo čerpat z evidence vedené určitým správním úřadem, může úkon provést kterýkoli věcně příslušný správní úřad.

(2) Je-li správní úřad požádán o vydání osvědčení nebo ověření a jsou-li splněny předpoklady k provedení požadovaného úkonu, provede bez dalšího tento úkon.

(3) Pokud správní úřad při řízení o vydání osvědčení nebo ověření neshledá předpoklady k provedení požadovaného úkonu, sdělí dotčené osobě na požádání důvody nevydání osvědčení nebo ověření.

(4) Je-li to právně významné pro uplatnění práva dotčené osoby, vydá o tom správní úřad správní akt v řízení dle části druhé.

§ 158

(1) Správní úřad zkoumá z moci úřední, zda úkony, které učinil, nejsou v rozporu s právními předpisy.

(2) Jestliže úkon správního úřadu trpí vadami, které lze opravit, a nebude-li tím způsobena újma žádné z dotčených osob, správní úřad takový úkon opraví usnesením, které se pouze poznamená do spisu.

(3) Úkon správního úřadu, který je v rozporu s právními předpisy, a který nelze opravit podle odstavce 2, usnesením zruší, s účinky ode dne, kdy byl zrušovaný úkon učiněn, správní úřad, který úkon učinil, nestanoví-li zákon jiný postup; vydat takové usnesení lze po dobu, po kterou trvají účinky úkonu. Na zrušení takového úkonu se přiměřeně použijí ustanovení hlavy IX. části druhé o přezkumném řízení. Tohoto ustanovení se přiměřeně použije i na projevy vůle správního úřadu prováděné při postupu podle části druhé, třetí nebo čtvrté, jejichž zrušení není zvlášť upraveno.

§ 159

Nebude-li tím způsobena újma žádné z dotčených osob, může správní úřad usnesením prohlásit, že úkon správního úřadu nebo nicotný správní akt, který má náležitosti jiného úkonu, je úkonem, jehož náležitosti splňuje, pokud byl k oběma úkonům příslušný.

ČÁST ŠESTÁ EXEKUCE

Hlava I Úvodní ustanovení

§ 160

Nesplní-li ten, jemuž byla exekučním titulem uložena povinnost peněžitého nebo nepeněžitého plnění (dále jen „povinný“), v určené lhůtě dobrovolně tuto povinnost, je možno vydat exekuční výzvu anebo nařídit exekuci.

§ 161

(1) Exekučním titulem, na základě kterého se vydává exekuční výzva nebo exekuční příkaz, je

- d) vykonatelný správní akt (§ 10),
- e) vykonatelná veřejnoprávní smlouva (§ 143) nebo
- f) vykonatelný smír (§ 155).

(2) Exekuční titul uplatňuje

- a) správní úřad, který vydal správní akt v prvním stupni nebo který byl stranou veřejnoprávní smlouvy nebo k ní dal souhlas anebo který schválil smír nebo
- b) osoba oprávněná z exekučního titulu.

(3) Exekučním úřadem je správní úřad, který je podle tohoto nebo zvláštního zákona oprávněn k exekuci.

§ 162

Správní úřad uvedený v § 161 odst. 2 nebo osoba oprávněná z exekučního titulu mohou požádat o provedení exekuce soud nebo soudního exekutora.

Hlava II Exekuce na peněžitá plnění

§ 163

(1) Exekučním úřadem, který na žádost správního úřadu uvedeného v § 161 odst. 2 nebo osoby oprávněné z exekučního titulu provádí exekuci na peněžitá plnění, je místně příslušný finanční úřad, nestanoví-li zvláštní zákon, že exekučním úřadem je správní úřad uvedený v § 161 odst. 2.³²⁾

(2) Orgán územního samosprávného celku je exekučním úřadem, stanoví-li tak zastupitelstvo územního samosprávného celku a je-li týž nebo jiný orgán územního samosprávného celku současně správním úřadem uvedeným v § 161 odst. 2. Jinak platí ustanovení odstavce 1.

(3) Při exekuci na peněžitá plnění se postupuje podle zvláštního zákona.³³⁾

Hlava III Exekuce na nepeněžitá plnění

Díl 1 Obecná ustanovení

§ 164 Příslušnost

(1) Exekučním úřadem příslušným k exekuci na nepeněžitá plnění je správní úřad, který je orgánem moci výkonné nebo orgánem územního samosprávného celku, Error: Reference source not found) uvedený v § 161 odst. 2.

(2) Jiný správní úřad uvedený v § 161 odst. 2 může požádat o provedení exekuce (§ 167) krajský úřad, v jehož územním obvodu má sídlo.

(3) Ustanovení o změnách příslušnosti (§ 16) a o dožádání (§ 19) tím nejsou dotčena.

³²⁾ § 80 odst. 2 a § 104h zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění zákona č. 590/1992 Sb., zákona č. 37/1993 Sb., zákona č. 160/1993 Sb., zákona č. 293/1993 Sb., zákona č. 307/1993 Sb., zákona č. 241/1994 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 160/1995 Sb., zákona č. 134/1997 Sb., zákona č. 306/1997 Sb., zákona č. 93/1998 Sb., zákona č. 225/1999 Sb., zákona č. 18/2000 Sb., zákona č. 356/1999 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 159/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 220/2000 Sb., zákona č. 238/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 411/2000 Sb., zákona č. 116/2001 Sb., zákona č. 353/2001 Sb. a zákona č. 133/2000 Sb.

³³⁾ Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.

§ 165

Právo vymáhat nepeněžitou povinnost

(1) Vůči jinému než vůči tomu, kdo je v exekučním titulu uveden jako povinný, může exekuční úřad vydat exekuční výzvu nebo nařídit exekuci a v nařízené exekuci pokračovat, jen jestliže je prokázáno, že na něho přešla povinnost nepeněžitou povinnost splnit.

(2) Přechod nebo převod povinnosti či práva se prokazuje jen listinou vydanou správním úřadem, soudem nebo notářem anebo ověřenou orgánem příslušným podle zvláštního právního předpisu³⁴⁾, pokud přechod nebo převod povinnosti či práva nevyplývá přímo z právního předpisu.

(3) Zemřel-li povinný po nařízení exekuce, může exekuční úřad v provádění exekuce týkající se majetku patřícího do dědictví pokračovat proti dědici nebo proti jeho zákonnému zástupci nebo správci dědictví, je-li určen, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak.

(4) Exekuční úřad může nařídit exekuci nejpozději do 5 let a provádět exekuci nejpozději do 10 let poté, co měla být povinnost splněna dobrovolně. V případě uvedeném v § 136 odst. 1 písm. f) se počítá běh lhůty ode dne, kdy se stal správní akt, veřejnoprávní smlouva nebo smír vykonatelným.

§ 166

Exekuční výzva

(1) Exekuční úřad může, nehrozí-li vážné nebezpečí, že účel exekuce bude zmařen, vyzvat před nařízením exekuce povinného ke splnění nepeněžitě povinnosti (dále jen „povinnost“) exekuční výzvou a určit mu náhradní lhůtu, v níž má být splněna.

(2) Exekuční výzva je vydávána usnesením, které kromě náležitostí uvedených v § 91 obsahuje

- a) exekuční titul,
- b) vymezení povinnosti, která má být splněna, údaje o původní lhůtě, ve které měla být povinnost splněna, a den, k němuž jsou údaje v exekuční výzvě uvedeny,
- c) určení náhradní lhůty, v níž má být povinnosti splněna,
- d) upozornění, že pokud nebude povinnost splněna v určené náhradní lhůtě, exekuční úřad po marném uplynutí této lhůty bez dalšího nařídí exekuci

³⁴⁾ Zákon č. 41/1993 Sb., o ověřování shody opisů nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu okresními a obecními úřady a o vydávání potvrzení orgány obcí a okresními úřady, ve znění zákona č. 15/1997 Sb., a zákona č. 132/2000 Sb.

Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění zákona č. 82/1998 Sb., zákona č. 30/2000 Sb., zákona č. 370/2000 Sb. a zákona č. 120/2001 Sb.

§ 167 Nařízení exekuce

Exekuční úřad nařídí exekuci vydáním exekučního příkazu

- a) z moci úřední, jestliže je příslušným exekučním úřadem,
- b) na žádost fyzické nebo právnické osoby oprávněné z exekučního titulu, nebo
- c) na žádost správního úřadu podle § 164 odst. 2.

§ 168 Exekuční příkaz

(1) Exekuční příkaz je vydáván usnesením, které kromě náležitostí uvedených v § 91 obsahuje

- a) exekuční titul,
- b) vymezení povinnosti, která má být splněna,
- c) způsob, jakým bude exekuce provedena,
- d) věci a práva, které mají být exekucí postiženy,
- e) další údaje, pokud je to potřebné k provedení exekuce.

(2) Exekuční příkaz se oznamuje povinnému a dalším osobám, kterým z exekučního příkazu vyplývají povinnosti.

§ 169 Způsoby provedení exekuce

Exekuce k vymození povinnosti se řídí povahou uložené povinnosti. Lze ji nařídit a provést těmito způsoby:

- a) náhradním výkonem v případě zastupitelných plnění,
- b) přímým vynucením v případě nezastupitelných plnění, zejména vyklizením, odebráním movité věci a předvedením,
- c) ukládáním donucovacích pokut.

§ 170 Odložení a přerušení exekuce

(1) Ze závažných důvodů může exekuční úřad provedení exekuce usnesením odložit nebo přerušit, zejména žádá-li povinný o posečkání plnění povinnosti a z chování povinného lze mít důvodně za to, že splní svoji povinnost nejpozději ve stejné lhůtě, v jaké může být provedena exekuce a nehrozí-li, že účel exekuce bude tím zmařen, nebo i bez žádosti, šetří-li se skutečnosti rozhodné pro zastavení exekuce. Exekuční úřad tak učiní rovněž, stanoví-li to zákon (§ 182 odst. 2).

(2) Pominou-li důvody, které vedly k odložení nebo přerušení exekuce, a nedojde-li k jejímu zastavení, pokračuje exekuční úřad v exekuci (§ 88 odst. 2).

§ 171

(1) Při provádění exekuce se oprávněná úřední osoba prokazuje pověřením, kterým prokazuje, na základě kterého exekučního příkazu postupuje.

(2) Povinný je oprávněné úřední osobě uvedené v odstavci 1 povinen umožnit přístup na místa, kde je třeba exekuci provést.

§ 172

Zastavení exekuce

Exekuční úřad prováděnou exekuci na žádost nebo z moci úřední usnesením zastaví, jestliže

- a) po nařízení exekuce povinnost zanikla,
- b) po nařízení exekuce zaniklo právo provádět exekuci na povinnost nebo exekuční titul, který je podkladem pro exekuci, byl zrušen,
- c) o zastavení exekuce požádal ten, na jehož žádost podle § 167 odst. 1 písm. b) a c) byla exekuce nařízena,
- d) průběh exekuce ukazuje, že by její pokračování bylo spojeno s mimořádnými nebo nepoměrnými obtížemi,
- e) se zjistí, že exekuce byla nařízena k vymožení neexistující povinnosti nebo vůči neexistujícímu povinnému,
- f) provedení exekuce je nepřípustné, protože před nařízením exekuce existoval jiný důvod, pro který exekuci nebylo možno provést nebo
- g) provedení exekuce je nepřípustné, protože po nařízení exekuce nastal jiný důvod, pro který nelze exekuci provést.

§ 173

Exekuční náklady

(1) Exekuční náklady hradí povinný, pokud exekuce nebyla zastavena podle § 172 písm. e) nebo f).

(2) Byla-li exekuce zastavena podle § 172 odst. 1 písm. c, je povinen exekuční náklady nahradit ten, kdo požádal o zastavení exekuce.

(3) Náhrada exekučních nákladů spočívá v úhradě paušální částky ve výši 2000 Kč a v náhradě hotových výdajů vzniklých při provádění exekuce. Exekuční úřad povinnému uloží povinnost nahradit náklady řízení rozhodnutím. Hotové výdaje zálohují ze svého rozpočtu exekuční úřad.

(4) Povinný hradí exekuční náklady za výkon exekuce vždy, jakmile byl odeslán exekuční příkaz nebo jakmile při exekuci odebráním movité věci oprávněná úřední osoba přistoupila k odebrání věci.

(5) Jsou-li některé exekuční úkony prováděny společně vůči více povinným, exekuční úřad rozvrhne náhradu vzniklých exekučních nákladů poměrně podle rozsahu vymáhaných povinností připadajících na jednotlivé povinné.

§ 174 Společná ustanovení

(1) Při postupu podle této části se použijí obdobně ustanovení části první a přiměřeně ustanovení části druhé tohoto zákona.

(2) Tam, kde se v předchozích částech tohoto zákona hovoří o účastníkovi podle § 37 odst. 1, rozumí se jím povinný.

(3) V exekuci nelze povolit navrácení v předešlý stav. Nelze také obnovit řízení nebo provést nové řízení.

(4) Hrozí-li vážná újma podateli, může exekuční úřad jeho ohrazení nebo procesní stížnosti přiznat odkladný účinek.

Díl 2 Exekuce provedením náhradního výkonu

§ 175

(1) Ukládá-li exekuční titul, aby povinný podle něho provedl nějakou práci nebo výkon, které může vykonat i někdo jiný než povinný, vydá exekuční úřad exekuční příkaz, na jehož podkladě pověří provedením prací nebo výkonů někoho jiného na základě jeho předchozího souhlasu; práce nebo výkony se provádějí na náklad a nebezpečí povinného.

(2) V pověření exekuční úřad přesně vymezí práci nebo výkon, které vyplývají z exekučního titulu, které měl provést povinný, a jejichž provedení se svěřuje jiné osobě.

(3) Exekuční úřad může povinnému usnesením uložit, aby mu v určené lhůtě, která nesmí být kratší než 8 dnů ode dne nabytí právní moci, potřebné náklady nebo zálohu na ně v určené výši zaplatil předem; provádění exekuce tím není dotčeno.

§ 176 Odstranění stavby, terénní úpravy a jiné stavební nebo obdobné práce

(1) Exekuční úřad může dát provést odstranění stavby, terénní úpravy nebo jiné stavební nebo obdobné práce prostřednictvím osoby oprávněné podle zvláštního zákona³⁵⁾ podnikat v oboru stavební činnosti na náklad vlastníka stavby.

(2) Dojde-li v souvislosti s provedením exekuce k potřebě přemístění stavebních materiálů nebo věcí obdobné povahy mimo prostory nebo pozemky povinného a neprohlásí-li povinný při provádění exekuce písemně, že tyto věci opustil,³⁶⁾ je exekuční úřad povinen zajistit uskladnění těchto věcí po dobu 6 měsíců a informovat povinného o této skutečnosti a o možnosti tyto věci převzít. Povinný je povinen uhradit náklady uskladnění. Nevyzvedne-li si povinný tyto věci v uvedené lhůtě, připadají do vlastnictví státu; provádí-li exekuci orgán územního samosprávného celku, připadají do vlastnictví tohoto územního samosprávného

³⁵⁾ Živnostenský zákon.

³⁶⁾ § 135 občanského zákoníku.

celku. Prohlásí-li povinný, že tyto věci opustil, připadají do vlastnictví státu. Případná likvidace se provede na náklady povinného.

Díl 3 Exekuce přímým vynucením

§ 177

Přímé vynucení povinnosti se provede zejména vyklizením nemovitosti, stavby, bytu, místnosti nebo jiných prostor (dále jen "objekt"), odebráním movité věci nebo předvedením.

Vyklizení

§ 178

(1) Ukládá-li exekuční titul, aby povinný vyklidil objekt, exekuční úřad vydá exekuční příkaz a exekuci provede. Exekuční úřad vyrozumí povinného nejméně 5 dnů předem, kdy bude vyklizení provedeno. Vyrozumí o tom rovněž obec. Úkon vyklizení se provádí za přítomnosti přizvané osoby. Nečiní-li tak na základě součinnosti správních úřadů, přibere tuto osobu jen s jejím předchozím souhlasem.

(2) Ukládá-li exekuční titul vyklizení objektu, který je v takovém stavu, že bezprostředně ohrožuje život nebo zdraví osob podle zvláštního zákona³⁷⁾, může oprávněná úřední osoba, nelze-li z důvodu časové tísně jinak, doručit exekuční příkaz povinnému až při provedení exekuce. Není-li povinný úkonu vyklizení přítomen, doručí se mu exekuční příkaz spolu s protokolem o vyklizení.

§ 179

(1) Zjistí-li oprávněná úřední osoba při vyklizení objektu, že se vyklizení objektu týká osoby, která je pro nemoc upoutána na lůžko, nebo že jde o prokazatelně těhotnou ženu nebo ženu v šestinedělí a že by provedení vyklizení mohlo vážně ohrozit zdravotní stav takové osoby, není provedení exekuce přípustné. Není-li předloženo potvrzení lékaře nebo je-li pochybnost o správnosti takového potvrzení, oprávněná úřední osoba vyžádá vyjádření odborného lékaře.

(2) Je-li objekt nebo jeho část v takovém stavu, že bezprostředně ohrožuje život nebo zdraví osob podle zvláštního zákona,³⁷⁾ provede exekuční úřad jeho vyklizení vždy.

³⁷⁾ § 96 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění zákona č. 83/1998 Sb.

§ 180

- (1) Exekuce se provede tak, že oprávněná úřední osoba z vyklizovaného objektu
- a) odstraní movité věci patřící povinnému a příslušníkům jeho domácnosti, jakož i movité věci, které sice patří někomu jinému, ale jsou se souhlasem povinného umístěny ve vyklizovaném objektu,
 - b) vykáže povinného a všechny, kdo se tam zdržují na základě práva povinného.

(2) Movité věci odstraněné z vyklizovaného objektu se odevzdají povinnému nebo některému ze zletilých příslušníků jeho domácnosti.

§ 181

(1) Není-li přítomen vyklizení nikdo, kdo by mohl movité věci převzít, nebo je-li převzetí věci odmítnuto, sepíší se věci a dají se na náklady povinného do úschovy obci nebo jinému vhodnému schovateli s jejich souhlasem. Exekuční úřad vyrozumí povinného o tom, komu byly jeho movité věci dány do úschovy a o možnosti tyto věci převzít.

(2) Nevyzvedne-li si povinný movité věci u schovatele do 6 měsíců ode dne, kdy byly uschovány, prodá je exekuční úřad podle ustanovení o prodeji movitých věcí podle zvláštního zákona. Error: Reference source not found)

(3) Výtěžek prodeje vyplatí exekuční úřad povinnému po srážce nákladů úschovy, hotových výdajů vzniklých při prodeji movitých věcí a paušální částky nákladů prodeje; paušální částka nákladů prodeje činí 2000 Kč. Jestliže povinný písemně odmítne zbytek výtěžku převzít, stane se zbytek výtěžku příjmem státního rozpočtu; provádí-li exekuci orgán územního samosprávného celku, stane se zbytek výtěžku příjmem rozpočtu tohoto územního samosprávného celku. Vráť-li se zbytek výtěžku jako nedoručitelný nebo nelze-li jej z jiného důvodu doručit, zejména není-li známo místo trvalého pobytu povinného, stane se zbytek výtěžku, pokud se o něj povinný nepřihlásí do 3 let od prodeje movité věci, příjmem státního rozpočtu; provádí-li exekuci orgán územního samosprávného celku, stane se zbytek výtěžku příjmem rozpočtu tohoto územního samosprávného celku.

(4) Movité věci, které se nepodaří prodat, exekuční úřad nabídne schovateli na úhradu nákladů úschovy za polovinu odhadní ceny. Odmítne-li movité věci převzít, připadají státu; provádí-li exekuci orgán územního samosprávného celku, připadají do vlastnictví tohoto územního samosprávného celku. Případná likvidace se provede na náklady povinného.

§ 182

Zvláštní ustanovení o vyklizení se zajištěním bytové náhrady

(1) Je-li vykázaným objektem byt nebo místnost sloužící k bydlení a jestliže je třeba na základě zvláštního zákona zajistit bytovou náhradu, vyrozumí exekuční úřad o svém úmyslu nařídít exekuci vyklizením obec. Při zajištění bytové náhrady se postupuje přiměřeně podle zvláštního zákona.³⁸⁾

(2) Exekuční úřad exekuci odloží nebo přeruší, jestliže není prokázáno, že povinnému je zajištěna bytová náhrada.

(3) Exekuce se provede přestěhováním povinného, všech, kdo s ním bydlí na základě jeho práva, a movitých věcí podle § 180 odst. 1 písm. a do zajištěné bytové náhrady.

(4) Ustanovení předchozích odstavců se nepoužijí v případě uvedeném v § 179 odst. 2. V tomto případě se osobám uvedeným v odstavci 3 zajistí přiměřené ubytování a jejich věci se vhodným způsobem uskladní do doby zajištění bytové náhrady.

Odebrání movité věci

§ 183

(1) Ukládá-li exekuční titul, aby povinný vydal nebo dodal movitou věc, vydá exekuční úřad exekuční příkaz k provedení exekuce odebráním movité věci, v němž výslovně určí movitou věc nebo věci, které mají být odebrány. Oprávněná úřední osoba odebere tuto movitou věc povinnému nebo tomu, kdo ji má u sebe, a odevzdá ji tomu, komu má být odevzdána; není-li ji komu odevzdat, exekuční úřad zajistí její náležitou úschovu na náklady povinného. Při tom postupuje obdobně podle § 181.

(2) Exekuční příkaz doručí povinnému oprávněná úřední osoba při odebrání movité věci. Není-li povinný odebrání movité věci přítomen, doručí se mu exekuční příkaz spolu s protokolem o odebrání movité věci. Exekuční úřad nesmí povinného o nastávající exekuci vyrozumět dříve, než oprávněná úřední osoba přijde na místo odebrání, ani způsobit, aby se o tom povinný předem dozvěděl. Je-li předmětem exekuce movitá věc, která je vedena v zákonem stanovené evidenci, doručuje se exekuční příkaz i tomu, kdo tuto evidenci vede.

(3) Jestliže je k užívání odebírané movité věci třeba listiny, odebere se i tato listina povinnému spolu s movitou věcí, která byla povinnému odebrána.

(4) Nenajde-li oprávněná úřední osoba movitou věc u povinného, zjistí dotazem, kde movitá věc je, popřípadě co se s ní stalo. Není-li povinný nebo osoba, která má movitou věc, která má být odebrána, ochotna movitou věc vydat, vyzve ji oprávněná úřední osoba, aby sdělila důvody.

³⁸⁾ Zákon č. 102/1992 Sb., kterým se upravují některé otázky související s vydáním zákona č. 509/1991 Sb., kterým se mění, doplňuje a upravuje občanský zákoník, ve znění zákona č. 227/1997 Sb. a zákona č. 126/1998 Sb.

(5) O odebrání movité věci sepíše oprávněná úřední osoba protokol, v němž uvede zejména

- a) označení movité věci odebrané povinnému nebo jiné osobě, která je ochotna ji vydat, a je-li věcí více, jejich přesný seznam nebo například údaje o jejich počtu, míře, váze,
- b) vyjádření povinného o tom, kde movitá věc je, popřípadě, že povinný odepřel dát k tomu vysvětlení,
- c) skutečnost, že povinný nebo osoba, která má movitou věc, není ochotna ji vydat, důvody odepření jejího vydání, případně odepření sdělení důvodů.

§ 184

Osobní prohlídka a prohlídka bytu a jiných místností

(1) Povinný je povinen oprávněné úřední osobě při odebrání movité věci umožnit přístup na všechna místa, kde by se mohla odebíraná movitá věc nacházet.

(2) Vyžaduje-li to účel provedení exekuce, je oprávněná úřední osoba oprávněna učinit osobní prohlídku povinného a prohlídku bytu (sídla, místa podnikání) a jiných místností povinného, jakož i jeho skříní nebo jiných schránek v nich umístěných, kde je podle důvodného předpokladu movitá věc, kterou má povinný vydat; za tím účelem je oprávněn zjednat si do bytu povinného nebo do jiné místnosti povinného přístup, popřípadě uzavřené skříně nebo jiné schránky otevřít.

(3) Každý, v jehož objektu má povinný byt (sídlo, místo podnikání) nebo jiné místnosti či prostory, je povinen strpět, aby oprávněná úřední osoba provedla prohlídku bytu a jiných místností či prostor, v nichž má povinný své věci. Nesplní-li tuto povinnost, je oprávněná úřední osoba oprávněna zjednat si na tato místa přístup.

(4) Je-li odebíraná movitá věc u jiné osoby, je tato osoba po výzvě exekučního úřadu povinna tuto věc vydat.

(5) Je-li výzva oprávněné úřední osoby, aby povinný nebo jiná osoba vydala ukrývanou věc, bezvýsledná, může být v případech důvodného podezření, že povinný nebo jiná osoba ukrývá u sebe movitou věc, která má být odebrána, provedena osobní prohlídka.

(6) Při provádění prohlídek se postupuje zvláště šetrně, zejména jde-li o osobní prohlídku. Osobní prohlídku provádí osoba stejného pohlaví. Osobní prohlídka může být na žádost toho, vůči němuž je prohlídka prováděna, provedena pouze za přítomnosti přizvané osoby. Při provádění osobní prohlídky se přiměřeně použijí ustanovení zvláštního zákona.³⁹⁾

(7) Oprávněná úřední osoba při odebrání movité věci učiní opatření potřebná k dosažení účelu exekuce. Osoby, které hrubým způsobem i přes její výzvu k zachování pořádku ruší provedení úkonu, může z místa úkonu vykázat nebo nechat je vyvést.

³⁹⁾ Zákon č. 13/1993 Sb., Celní zákon, ve znění zákona č. 35/1993 Sb., zákona č. 113/1997 Sb., zákona č. 63/2000 Sb., zákona č. 256/2000 Sb. a zákona č. 265/2001 Sb.

Předvedení

§ 185

Při provádění exekuce předvedením se exekuční příkaz doručuje orgánům, které mají provést předvedení. Ustanovení § 82 odst. 2 a 3 se použije obdobně.

Díl 4

Exekuce ukládáním donucovacích pokut

§ 186

(1) Nelze-li nebo není-li účelné provádět exekuci náhradním výkonem nebo přímým vynucením, vymáhá se splnění povinnosti postupným ukládáním donucovacích pokut do výše nákladů na náhradní výkon, a nelze-li náhradní výkon provést, do výše 100 000 Kč. Exekuční úřad uloží povinnému donucovací pokutu rozhodnutím, ve kterém mu určí, aby ji zaplatil ve lhůtě nejméně 15 dnů ode dne nabytí právní moci.

(2) Pokuty vybírá a vymáhá exekuční úřad, který je uložil. Výši pokuty určí exekuční úřad s ohledem na povahu nesplněné povinnosti. Příjem z pokut je příjmem státního rozpočtu; provádí-li exekuci orgán územního samosprávného celku, je příjem z pokut příjmem rozpočtu tohoto územního samosprávného celku. Zaplacením pokut se povinný nezprošťuje odpovědnosti za škodu.

ČÁST SEDMÁ SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 187

Ministerstvo vnitra vydá právní předpisy k provedení § 49 odst. 4, § 108 odst. 5 a § 109 odst. 1.

§ 188

(1) V případech, kdy zvláštní zákon stanoví, že se správní řád nepoužije, užijí se při výkonu veřejné správy základní pravidla činnosti správních úřadů (§ 3 až 9).

(2) V případech, kdy správní úřad provádí úkony, na které se nevztahuje část druhá tohoto zákona, postupuje obdobně dle části páté.

§ 189

(1) Nadřízeným správním úřadem je ten správní úřad, o kterém to stanoví zvláštní zákon. Nestanoví-li tak zvláštní zákon je jím správní úřad, který podle zvláštního zákona rozhoduje o odvolání, případně vykonává dozor.

(2) Nadřízeným správním úřadem orgánu obce, kraje nebo jiné veřejnoprávní korporace⁴⁰ se rozumí správní úřad pověřený výkonem státního dozoru a nadřízeným správním úřadem právnické nebo fyzické osoby pověřené výkonem veřejné správy se rozumí orgán, který podle zvláštního zákona rozhoduje o odvolání; není-li takový orgán určen, je tímto orgánem orgán, který tyto osoby výkonem veřejné správy na základě zákona pověřil. Nadřízeným správním úřadem ústředního správního úřadu se rozumí jeho vedoucí.

§ 190

(1) Řízení, která nebyla pravomocně skončena před účinností zákona, se dokončí podle dosavadních předpisů. Byl-li správní akt před účinností zákona zrušen a vrácen k novému projednání správnímu úřadu, postupuje se podle dosavadních předpisů.

(2) Bylo-li řízení pravomocně skončeno, postupuje se při přezkumném řízení, obnově řízení nebo vydávání nového správního aktu podle tohoto zákona včetně lhůt, v nichž lze takové řízení zahájit.

(3) Výkon rozhodnutí, který byl zahájen před účinností zákona, se dokončí podle dosavadních předpisů.

§ 191

(1) Tam, kde se podle dosavadních předpisů postupuje ve správním řízení tak, že správní úřady vydávají správní akty, aniž tyto předpisy řízení v celém rozsahu upravují, postupují v otázkách, jejichž řešení je nezbytné a které nelze podle těchto předpisů řešit, podle tohoto zákona včetně části druhé.

(2) Pro případ, že podle dosavadních předpisů postupují správní úřady v řízení, jehož cílem není vydání správního aktu, aniž tyto předpisy řízení v celém rozsahu upravují, postupují v otázkách, jejichž řešení je nezbytné a které nelze podle těchto předpisů řešit, podle části páté tohoto zákona.

§ 192

Ustanovení tohoto zákona o nicotnosti se použijí jen pro úkony správních úřadů učiněné po účinnosti tohoto zákona.

§ 193

Zrušuje se zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

⁴⁰ Například zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) a zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění zákona č. 145/2001 Sb.

ČÁST OSMÁ ÚČINNOST

§ 194

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2003.“,

II. pověřuje předsedkyni výboru, aby toto usnesení předložila předsedovi Poslanecké sněmovny Parlamentu,

III. zmocňuje zpravodaje výboru, aby ve schůzi Poslanecké sněmovny podal zprávu o výsledcích projednávání tohoto návrhu zákona ve schůzi ústavně právního výboru,

IV. zmocňuje zpravodaje výboru, aby ve spolupráci s legislativním odborem Kanceláře Poslanecké sněmovny provedl příslušné legislativně technické úpravy.

Jiří BÍLÝ v.r.
ověřovatel výboru

JUDr. Zdeněk KOUDELKA, PhD., v.r.
zpravodaj výboru

JUDr. Jitka KUPČOVÁ v.r.
předsedkyně výboru